

OKTOBER-NOVEMBER

LA VIDA ESPIRITUAL

1980

QUINTON
WOLFE

Por medio de María recibimos a Jesús

La veneración de la Virgen María es una de las tradiciones más antiguas y arraigadas del Cristianismo. La piedad y el arte han multiplicado las pinturas y las imágenes de María. Son innumerables los lugares del culto que le están dedicados. Y desde la infancia se aprende en los hogares cristianos a saludarla con las célebres palabras "Dios te salve, María", tomadas del saludo que ella recibió cuando le fue anunciado el nacimiento de Jesús.

¿Cómo se explica esta importancia tan grande de la Virgen María? Se explica porque ella fue elegida por Dios para dar a luz "por obra y gracia del Espíritu Santo" a su Hijo único hecho hombre. Por medio de ella, vino al mundo nuestro Salvador, que es Cristo Jesús. Y así ella quedó asociada en forma especialísima a la Persona y a la misión de Cristo. Es natural que demos un lugar de primer orden dentro de nuestra fe a la mujer que desde los primeros siglos de la Iglesia es llamada "Madre Dios". Le damos el lugar que quiso darle el mismo Dios.

Pregovori o žalosti

- Dež za soncem mora biti, za veseljem žalost priti. (slovenski)
Veselje in žalost si roko podajata. (slovenski)
Čebele pičijo žalosten obraz. (japonski)
Od žalosti se ne more v zemljo, ne od radosti v nebesa. (slovenski)
Kratka je žalost, kratko veselje, kratko je tudi naše življenje. (slovenski)
Kdor v jezi pije in v žalosti molči, nikoli dolgo ne živi. (slovenski)
Ne morete zabraniti pticam žalosti da ne bi letele nad vašimi glavami, lahko pa preprečite, da ne gnezdiijo v vaših laseh. (kitajski)
Kdor ni užil žalosti, ne zna ceniti veselja. (slovenski)
Vsakdo mora v svojem življenju pretočiti svojo mero solz. (italijanski)

Pregovori o petju

- Kdor poje rad, ostaja mlad. (slovenski)
Kakor poje stara ptica, tako mlada. (slovenski)
Glasba je izraz skladnosti med nebom in zemljo. (kitajski)
Lep glas se čuje daleč, a grad še trikrat dlje. (slovenski)
Bolje s pametnim jokati kakor z bedakom peti. (slovenski)
Povest je narejena iz besed,
pesem pa se rodi iz veselja in krvi. (francoski)
Pesem preganja človeku skrbi. (slovenski)
Poj pesem tistega, s katerim živiš pod streho. (arabski)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 47

OKTOBER-NOVEMBER 1980

Rožni venec v družini

Dejstvo je, da so mnogi mali in veliki kristjani rožni venec molili in ga še vedno molijo. Resda je tudi ta vrsta molitve doživela svojo krizo, a jo je verjetno že prebrodila.

V oktobru, mesecu rožnega venca, bi lahko verne družine poživile to vrsto molitve. Najprej preprosto tako, da bi jo molile, morda večkrat kot sicer ali vsaj enkrat na teden, če je doslej sploh niso. Cerkev posebno sobote posveča misli na Marijo. Seveda ni tako važno, kolikokrat in kdaj bi ga molili, pač pa kako.

Rožnemu vencu pravijo „kratek evangelij“. In gotovo je njegova moč prav v tem, da nas vrača k dogodkom iz Jezusovega življenja, ki so zapisani v evangeliju. Zato je važno, da si prikličemo pred oči evangeljski dogodek. Ali tako, da kdo s svojimi besedami pove vsebino skrivnosti, o kate-

ri bomo razmišljali ob izgovarjanju zdravamarij, ali tako, da poiščemo v sv. pismu pristna besedila. Tako bo ponavljajoča se molitev kot druga violina ob vođeči prvi — misli o našem odrešenju.

K zbrani molitvi bo zelo pripomoglo, če bomo vsako desetko izmolili za neki določeni namen, ki jih v družinskem in verskem življenju kar mrgoli... Važno je tudi, da skušamo v uvodu misel dogodka obrniti na naše vsakdanje prilike.

Razumljivo, da se bo med posameznimi desetkami podala pesem (ali glasba), pa naj bo Marijina ali taka, ki na svoj način omenja misli iz skrivnosti.

Molitev rožnega venca je lepša, če vsako desetko molí drug član družine. Otroci radi prevzamejo tako dolžnost, če njim pri-

merno razložimo vsebino in namen.

Tudi ena sama desetka je lažko bogato molitveno in družinsko doživetje. Brez dvoma bolj, če jo — ker je kratka — zmolimo počasi in s premislekom, kot da nizamo desetko za desetko in zato hitimo. Na vsak način prenehajmo s takim načinom moljenja, da predmolivec še ne konča svoje molitve, ko mu že odgovarjamo! In preden končamo z

odgovorom, on že spet začnjenja... To ni molitev, ampak drdranje. „Pri molitvi pa ne blebetajte!“ (Mt 6, 7).

Skupno molitev bomo poživili, posebej za otroke, če imamo za posamezne skrivnosti kakšne slike, ki bodo ponazarjale evangeljske dogodke. Slike otrokom tudi razložimo!

Skušajmo najti svoj način moljenja rožnega venca v družini.

OB KONCU POLETJA

(z zaveso iz tanke jesenske svile.)

- V Tvoji zeleni palači poletja
stene se spajajo s streho neba;
sončne stopnice peljajo do dneva,
mesca svetilka za noč je iz sna.
- V Tvojem poletju na sredi avgusta
ptičkov glasbila še bolj zadone,
vonj se razcvè iz kadilnice brusnic,
sapa razgrne s preprogo morjé.
- V Tvoji deželi še bolj je veselo:
Vzeto v nebesa slavijo Ženó...
Ona pa, Služkinja s krono in žezlom,
nas se spominja z zaupanjam očjo.
- V Tvoji bližini Marija je srečna —
hvala za to, in za slap iz luči!
Svile jesenske oblakov zavesa
v gubah miru te trenutke drži.

Po prastarem kitajskem koledarju, ki se ga še držijo na japonski deželi, je okrog 15. avgusta že jesen; dejansko se gore in hribi zavijejo v občuten hlad od popoldneva do jutra. Poletje z jesenskim hladom spominja tudi na minljivost, za katero pa ima pričujoča pesem nasmešek miru.

Vladimir Kos

SVETI PAVEL

Na potu
v Damask
hiti za Kristusom,
da ga izžene
iz mesta,
pa ne ve,
da hkrati tudi Kristus
hiti za njim.
Savel:
preganjáni
preganjavec.

V enoličju
sivega kamenja
na levi, na desni,
pod sivim,
zgoščujočim se,
od vsepovsod bližajočim se
nebom,
ob drevesu,
samotnem,

sivem,
ga zruši
teža svetlobe,
ga oslepi,
in skozi širo
negibno brezbarvje
zamolklo rdeče
završi:
„Jaz sem Jezus,
ki ga poznaš,
ki ga preganjaš.“

S tem glasom
v svojem dnu
stopi v Damask,
se mimo vsiljivih
barv sukna,
vrčev, preprog
in sadja pred hišami
spet umakne
v puste,
neme kraje,
ki ga več ne trgajo

od motne
rdečine dna.

V njeni
tihanosti
zori
kot sadovnjak
sredi dobrih
zarij,
dokler
ne začuti:
„Saj ne živim več jaz,
v meni živi Kristus,
glas,
svetloba,
obraz.“

Z Njim
stopi v svet,
v nevarnosti med čermi,
v ječe, upore,
v noči na deski
razbite ladje,
v mrazove in lakoto.
Vsepovsod
drami v srcih
Njegov glas,
neti
rdečino
Njegovih luči:
„Zdramite se,
ki spite,
zdramite
v Njegovo svetlobo!“

A ne le srca,
tudi zemlja,
tudi skale,
trave in pesek
prisluhnejo,
ko govori:
„Vse je po njem
in zanj,
vse ima v Njem,

v Njegovem glasu,
v Njegovi luči
svoj obstoj.“

Zemlja,
goraka zemlja,
poslušna,
strmi,
dokler tiho,
v sveti grozi,
ne posrka
njegove krvi —

krvi:
vse
iz glasu
iz motno rdeče
luči.

Vladimir Truhlar

Družinska molitev pri obedih

Pri molitvi ob raznih obedih ni nujno ponavljati istih molitev. Zakaj naj bi Bogu izražali svoje misli in občutke vedno — enako! Tudi psihološko vzeto se človek preveč hitro navadi istih obrazcev. Nov način pa vedno znova vzbuja pozornost, posebno pri mlajših.

Ob nedeljskih kosilih, ko je družina večinoma skupaj, naj bi bila molitev nekoliko daljša, vedno pa prilagojena odraslim in otrokom. Odrasli se pred otroki vedemo vedno kot odrasli. Prav to otroke vzgaja. Zato tudi molitev za odrasle ne bo otrokom „škodila“. Kakor pa vedno znova skušamo otrokom približevati svet odraslih z njim prilagojenim načinom, moramo tudi nekaj molitve prilagoditi otrokom.

Posebej ob nedeljah bo primereno zapeti kakšno pesem: Je angel Gospodov — Jezus, ti si vinska trta — Mi se imamo radi (za otroke) — Pridi k nam, Gospod (Zapojmo bratje II/13) — Ti domača kiša (ZB I/14) — Ko bi ljudje ljubili se (ZB II/47)...

Lahko bi prebrali kakšen odlomek iz evangelija, kjer srečamo Jezusa pri jedi ali kjer o njej govori: Pomnožitev kruha (Mt 14, 13-21; 15, 32-38; Lk 9, 10-17; Jan 6, 1-15), Petrova tašča streže (Mt 8, 14-15), Jezus je pri Mate-

ju (Mt 9, 9-10), Prosite (Mt 7,7-11), Jezus pri Marti in Mariji (Lk 10, 38-42), Ne bodite v skrbeh (Mt 6, 25-34), Kana (Jan 2, 1-11), Jezus je kruh (Jan 6, 48-51), Največja zapoved (Mt 22, 34-40), Dar vdove (Mt 12, 41-44), Emavs (Lk 24, 28-33), Dobri pastir (Jan 10, 11-16), Jezus večerja (Jan 12, 1-2), Jezus je trta (Jan 15, 1-4 in 5-8), Zapoved ljubezni (Jan 15, 9-11 in 12-17).

Besedilo molitve naj bo kratko in preprosto: „Dobri Bog, blagoslovi nas in te jedi!“ — „Hvalježni smo ti za te jedi. Naj jih z veseljem zaužijemo!“ — „Hvala ti, Gospod, za jed! Hvala tudi mamic (ženi), ki jih je pripravila!“ „Mnogo ljudi je lačnih. Mi bomo tudi danes siti. Bodimo za to hvaležni in tega vredni!“ — „Zbrali smo se ob jedi, da se srečamo med seboj in z Bogom. Gospod, bodi z nami!“ — „Jezus, rad si jedel z ljudmi. Bogi tudi naš gost!“ — „Vzemimo in jejmo, kar nam je dal dobri Bog in so nam dali dobri ljudje!“ — „Hrana nam bo dajala moči. Naj nas spremlja tudi medsebojna ljubezen!“ — „Vse, kar imamo, je od tebe, Gospod. Naj vse tudi tebi vračamo z dobroto do soljudi!“ — „Jezus Kristus, nekajkrat si nasitil ljudi. Hrani naša telesa in naše duše!“ — „Očka in mamica veliko delata, da vsi lahko jemo. Naj jima Bog poplača!“

Oglodane jagode

Imel sem izredno srečo: moja stara mati je vsak dan zame molila rožni venec, včasih po deset, dvajset rožnih vencev.

Dočakala je osemdeset let. Na zgubanem obrazu so se ji svetile lepe modre oči. Imela je težko življenje, garala je, trpela, jokala in se žrtvovala za druge.

Vsako jutro je šla k maši. Bila je točna. Njen prostor je bil v zadnji klopi na levi strani.

Pozneje je bila priklenjena na posteljo. Vsako jutro se je, ko je slišala zvon, vznemirila. Večkrat smo jo našli na tleh. V desetletjih ji je prišlo v meso in kri, da je skočila s postelje, ko je zvonilo k maši.

Ko sem bil v semenišču, mi je večkrat rekla: „Ti študiraš, jaz pa nič ne vem, ker nisem imela priložnosti hoditi v šolo. Znam pa moliti, veš! In gospod Bog me razume, tudi če kaj narobe povem...“ In ko mi je to pripovedovala, je pozvončkljala z jagodami rožnega venca in dodala: „To je zmeraj zate, dobro si zapomni!“

In v tistih besedah je bil prizvok strogega opomina, kot bi mi hotela reči: „Le glej, da se ne boš izneveril, da ne bo zaman ta molitev! Ostani vedno zvest!“

Pri moji novi maši ni sedela v klopeh, ki so bile pregrnjene z žametom. Videl sem jo, kot po-

navadi, v zadnji klopi na levi strani. Njeno glavo in zgubani obraz je pokrival dolg črn pajčolan. Večkrat sem tja pokukal. Dobro sem se zavedal, da je moje duhovništvo povezano z nekaj kilometri oglodanih jagod rožnega venca, ki je tolikokrat drsel skozi njene prste.

Čez nekaj let sem ji podelil maziljenje bolnikov. Ležala je na svoji železni postelji. Ko sem došel do maziljenja rok, nisem imel poguma, da bi spregovoril besede: „Po tem svetem maziljenju ti oprostí Gospod, kar si zagrešila s tipanjem!“ Zdelo se mi je, da te besede niso primerne zanjo. Zato sem se sklonil in ji poljubil roki, ki sta držali znani oguljeni molek.

„Hvala!“ sem zašepetal.

„Amen!“ je prav zbrano odgovorila moja stara mati Jožefa. Njene oči pa so se v hipu zasvetile, kot bi hotela povedati, da je vse razumela.

In jaz ne morem pozabiti rožnega venca stare mame Jožefe. To ni čustvenost. Nasprotno. To je neprijetna in včasih celo težka obveznost. Vsi tisti tisoči rožnih vencev ne smejo biti zaman, ne smem jih zapraviti, ne smem jih izdati. To je zelo jasna in natančna odgovornost.

Morda premalo mislimo na to. Vsakdo izmed nas je vezan na

molitve tega ali onega. In smo dolžniki za vse te molitve. Vse to bomo poplačali, če bo naše življenje res krščansko.

— — —
Ob rožnem vencu ostajam buden.

Vem, da se bo ob tej moji izpovedi komu zaletelo in me bo docela pomiloval. Vse take prosim, naj mi oprostijo, in se prepuščam njihovemu modremu zasmehovanju.

Naj povem, da sem ohranil zelo „grdo“ navado, da molim rožni venec. In to vsak dan, vsak večer.

Tudi v avtomobilu ga molim, zlasti na avtocesti, ko položim nogo na plin in vozim po cestišču, kjer me lahko vsakdo prehit. Ni-

kar ne mislite, da se s tem brezskrbno prepuščam božji Materi! Ne! Rožni venec mi pomaga, da sem buden.

Kaj hočete, nekateri zdehajo pri rožnem vencu, jaz pa moram priznati, da mi ne pusti zaspati. Po drugi strani pa opažam, da je dandanes zlasti pri mladini v navadi molitev, ki se ponavlja.

Ne vem, zakaj gre nekaterim tako na živce ponavljanje pri rožnem vencu. Kdor zna v to „mehanično ponavljanje zdravamarij“ dodati nekoliko srea, bo rad molil. Dveh mladih ljudi, ki se imata rada, prav nič ne moti, če ponavljata iste stvari in uporabljata iste besede. Zdi se jim, kot bi tiste izraze sama skovala in bi jih vsako pot prvič izrekla.

Jaz pri rožnem vencu razmišljam. Vsakikrat se mi zdi zanimivo in spodbudno v sicer skromni Marijini družbi obuditi potek našega odrešenja.

Ne vem, kaj naj rečem. Vsak ima svoj okus. Nekateri pri rožnem vencu zadremajo, drugi zehajo, tretji se dolgočasijo, so slabe volje, zdi se jim blebetanje in zapravljanje časa — zame pa pomeni rožni venec vedno nekaj novega, ob njem razmišljam in dobim novih spodbud.

Vsako gleda s svojega zornega kota in ima svoje različne izkušnje (važno pa je, da so zares izkušnje, osebna doživetja in ne le fraze).

Tu ne gre za „obrazce“, ampak za bistvo. Če položim v star, o-

škrbljen kozarec lepo orhidejo, se s tem postavim; če pa položim v kristalno vazo uvelo koprivo, se mi bodo vsi smejali.

Povedali so mi, da je neki duhovnik v cerkvi raztrgal rožni venec in mahal pred verniki z evangelijem v roki, češ; „To berite, tisto staro šaro pa vrzite stran!“

Rekli so mi, da ga je neka ženica po tistem „obredu“ takole zavrnila: „Gospod, jaz ne vidim več brati. Pripravljena pa sem poslušati branje evangelija, ko boste vi res verovali in ko boste potrgali vse molke. Za nagrado pa bom vsak dan zmolila en rožni venec za vas. Ali je prav tako?“

Gospod, večkrat sem zelo neumno molil. Prosil sem te za dodatek časa. Navadno mi ne zadošča dan, ki ima 24 ur. Rad bi imel vsaj še šest ur.

Šele danes se zavedam, kako neumna je bila tista molitev. Gospod, odpusti mi! Priznam, da mi zadošča čas, ki si mi ga naklonil. Dovolj ga je za vse, kar pričakuješ od mene. Da bi namreč lahko vse dobro opravil.

Ne gre za to, da bi imel več časa na razpolago, ampak za to, da bi bil moj čas vsebinsko bolj bogat.

Zato te pooblašчам, Gospod, da mi odvzameš nekaj časa. Dve, tri ali tudi šest ur, kakor se ti zdi najbolje.

Kako lepo je to, Gospod, če jih od potrebnih dnevnih ur nekaj posvetim tebi! Kako lepo bom priznal: Manjka mi šest dnevnih ur, ker sem jih „zapravil“ za molitev.

Gospod, daj mi moči, poguma, svobode, da napravim ta „neumni“ korak!

Alessandro Pronzato

Duhovno buden človek preskuša dejstva, preden sklepa, šele potem presoja. Duševna lenoba pa je že pri sklepih, še preden pozna dejstva, sodi že vnaprej in je pristranski. Zato nimamo mnogo pričakovati, dokler ne bomo dovolj pametni, da se bomo otresli predsodkov, polovičnih resnic in nevednosti. Današnji svet nam ne dovoli tega razkošja, da bi bili duhovne lenobe.

Martin Luther King ml.

Pameten človek hitro spozna svoje napake in jih molče popravi. Neumen človek pa svojih napak ne spozna niti tedaj, če mu jih pokažejo, marveč se bo še jezil in togotil nad tistim, ki ga je na to opozoril. Hudoben človek se ne srdi samo nad tistim, ki mu pokaže njegove napake, marveč vztraja tudi v prepričanju, da je brez njih. Dober človek je pa hvaležen, če ga opozorimo na njegove napake, in se trudi, da se jih znebi.

Swami Amkarananda

Misijonska nedelja

Kako neprijetno je bilo včasih pisati za misijonsko nedeljo. Naštevaje naših krščanskih dolžnosti; opozarjanje, da je še drug svet, ne samo naš mali krog, v katerem živimo; da moramo tudi mi živeti z vesoljnim poslanstvom Cerkve, in k vsemu najbolj neprijetno pobiranje novčičev za Družbo za širjenje vere, tisto moreče beračenje od klopi do klopi ali od hiše do hiše. Kako je to vse zaudarjalo po zatohli malenkostnosti!

Zdaj pa naenkrat svet obstrmi pred novim Pavlom, ki se imenuje Janez Pavel II. Glava je Petrova. Dobro se zaveda, da je čuvar resnice in da jo oznanja „prilično ali neprilično“. Srce pa je Pavlovo. Noče čakati, da pride-

jo k njemu, on gre k narodom. Poljublja tla vsake države, objema od starcev do otrok, od zdravih do gobavcev in razdaja svoj smehljaj in svojo ljubezen.

„Ad gentes — k narodom!“ To je bila parola sv. Pavla. To je dejstvo sedanjega svetega očeta. Saj ni prvi stopil na afriška tla, bil je pred njim že Pavel VI. A zanos, s katerim potuje, želja, da vidi, kako živi Cerkev: ne na papirju v Vatikanskih arhivih, ampak na terenu, da vidi, kako izginjajo Indijanci v amazonskem področju, da vidi bedo, da občuti vrenje Afrike, da se razgovarja s škofi, duhovniki in laiki, državniki in delavci o njihovih problemih, to je odprlo Cerkev svetu. Kar je bilo podpisanih listin

na drugem vatikanskem koncilu, bi lahko ostale na papirju. Janez Pavel misli zares, da so pač osnova, toda Cerkev mora živeti, danes in v tem trepetajočem svetu, in prinašati mir; z mirom pa ne bo nič, če ne bosta pred njim z roko v roki hodili: pravica in ljubezen.

Z eno gesto je pokopal vse tisto jadikovanje dvajsetih let: z misijoni je konec, misijoni so doma, da ne omenjamo starega medvojnega zadržanja, ki ga je pokojni Janez Kalan imenoval „Hochturmpolitik“. Papež je bil v Afriki z odprtimi očmi. Videl je jasno in vedel že prej, da je inkulturizacija Cerkve nujna. A je zaklical: pozor! Ostati mora katoliška, sicer bo zašla v geto narodne, od prave Cerkve oddvojene krščanske srenje.

Da, vzgoja domačih duhovnikov je prvenstvena. Škofovske sedeže naj zasedejo domačini, če je to le mogoče. Toda utvara je govoriti in pisati: ni treba več tujih misijonarjev. Papež odločno zavrača to nezrelo gledanje. Zanima me, kaj je odgovoril g. Janez Puhani CM, ko se je vrnil na Madagaskar. Pri odhodu v domovino ga je škof zaprosil: pripepite mi pet novih misijonarjev. Vrnil se je sam. Črni škofje hodijo po Evropi: ne toliko, da bi dobili materialno podporo, ampak da bi dobili misijonarje. Samo Afrika bi jih danes potrebovala 200.000. In danes je ura, ki jo

lahko zamudimo, kot smo zamudili pred tristo leti uro na Kitajskem in v Indiji in na Japonskem.

Papež bo še potoval. Za Afriko se je že napovedal. Če ga bodo kmalu srečali v Indiji, ne bo presenečenja, saj je bil tam že Pavel VI. In čeprav se zdi nesmiselna utopija, vendarle morda postane dejstvo, da bo stopil na kitajska tla. Tam ga čaka težek problem Cerkve ali cerkve, o kateri nihče ne upa reči zadnje sodbe.

S svojo atletske fizično močjo, s svojim jasnim gledanjem, s svojim toplim srcem bo moderni Pavel utiral pot Cerkvi v ves svet. Če je kdo kdaj bil karizmatik, je karizme deležen ta človek, ki je Peter in Pavel obenem.

Zato je letos lahko pisati in govoriti za misijonsko nedeljo. Treba je le pogledati nanj, prisluhniti njemu.

Kako hitro bi šli iz mrtvila vsi, če bi sledili njegovim potem in prisluškovali njegovim preprostim besedam, tako preprostim, da ga lahko razume tudi nepismnen človek! A v teh besedah sta resnica in ljubezen.

Najbolj mu je pri srcu mladina: v Afriki, v Franciji, na Irskem, v Združenih državah, v Brazilu, v svoji Poljski, povsod je imel posebne shode z mladino. Naj bo iztrgan kot sklep teh nekaj besed le en odstavek iz njegovih govorov mladini:

„Ali se motim, ko vam pravim,

vam, mladim katoličanom, da je vaše poslanstvo v svetu in Cerkvi, da odkrivате pravi smisel življenja, ko grozi, da bodo v svetu prevladali mržnja, brezbriznost in sebinost? Spričo teh problemov in razočaranj jih bo mnogo skušalo pobegniti pred odgovornostjo in se bodo zatekli v sebičnost, spolno uživanje, droge, nasilje, brezbriznost in cinizem. Jaz vam pa predlagam, da se odločite za ljubezen, ki je nasprotje begu. Če boste res sprejeli to ljubezen, ki izhaja iz Kristusa, vas bo vodila k Bogu. Morda v duhovništvo, morda v redovniško življenje; morda v kakšno posebno službo za vaše brate in sestre, zlasti tiste, ki so potrebni, za reveže, osamljene, obrobne, tiste, ki so njih pravice teptane, tiste, katerih temeljnim zahtevam ni bilo zadoščeno. Storite iz svojega življenja, kar hočete, samo poskrbite, da bo odsev Kristusove ljubezni! Če boste sprejeli različne obveznosti nase, bo obogateno vse božje ljudstvo. Pri vsem svojem delu se spominjajte, da vas na ta ali oni način kliče Kristus v službo ljubezni do Boga in bližnjega!“

Papež se ne boji, da bi ga mladina razumela. Od njih pričakuje mnogo, ker oni bodo gradili prihodnji svet. Za gradnjo tega sveta pa so potrebni navdušeni, za vse dobro in lepo vneti mladi ljudje. Zato jih zbira, zato jim govori kot oče s plemenitim srcem, ki je polno ljubezni do Kri-

stusa, Cerkve in razrvanega sveta.

Zato ima letos misijonska nedelja poseben čar. To izžarevanje vesoljnosti, to misijonsko navdušenje, ki izžareva iz papeža, mora ogreti, mora razgibati. Bog daj, da bi razgibalo tudi nas! Kako hitro smo v drobnjakarstvu! Svet pa pričakuje širokopteznih delavcev, ne godrnjačev, pač pa garačev. In naša mladina nas bo prestrašila, če bodo že dvajsetletniki hodili okoli s starčevskimi obrazi, namesto da bi iz njih sijalo sonce. Tega pa so zmožne samo lepe duše, srca, ki so polna idealov, in roke, ki so pripravljene, ne da se prekrizajo in čakajo, kaj bodo napravili drugi, ampak da zgrabijo za delo. Nekaj tega papeževega zansa, ki ga občutijo množice na vsaki njegovi poti, ki ga občuti zlasti mladina, ki se zgrinja okoli njega, nekaj tega navdušenja nam je treba, da preženemo iz svojih vrst strah sebičnosti, vase zagledanih ljudi in odpremo tudi mi svoja srca katoliški širini. Kako pa je mogoče biti katoličan, kdor v svojem srcu ni ves misijonsko širok? Poklici pa so različni, karizme različne, le pripravljeni moramo biti nanje posamezniki in celota.

In ne pozabimo, da še vedno velja Kristusova beseda: s kakršno mero boste merili, s tako se vam bo odmerilo!

Franc Sodja CM

Vsi Sveti na tujem

Tudi letos bom lahko, tako kot mnogi drugi, le v duhu obiskala domače vaško pokopališče. Namesto tja bom skozi obokani vhod prišla na velikansko velemestno pokopališče. Tiho bom opazovala številne obiskovalce, kako polagajo na grobove dragih pokojnikov cvetje in prižigajo sveče. Pogled na praznično okrašeno pokopališče me bo prevzel. Temno oblečeni tujci bodo potišano govorili in imeli bolj blag pogled, kot ga imajo, kadar sedijo v avtobusih ali si utirajo pot skozi gnečo ob cestnih prehodih.

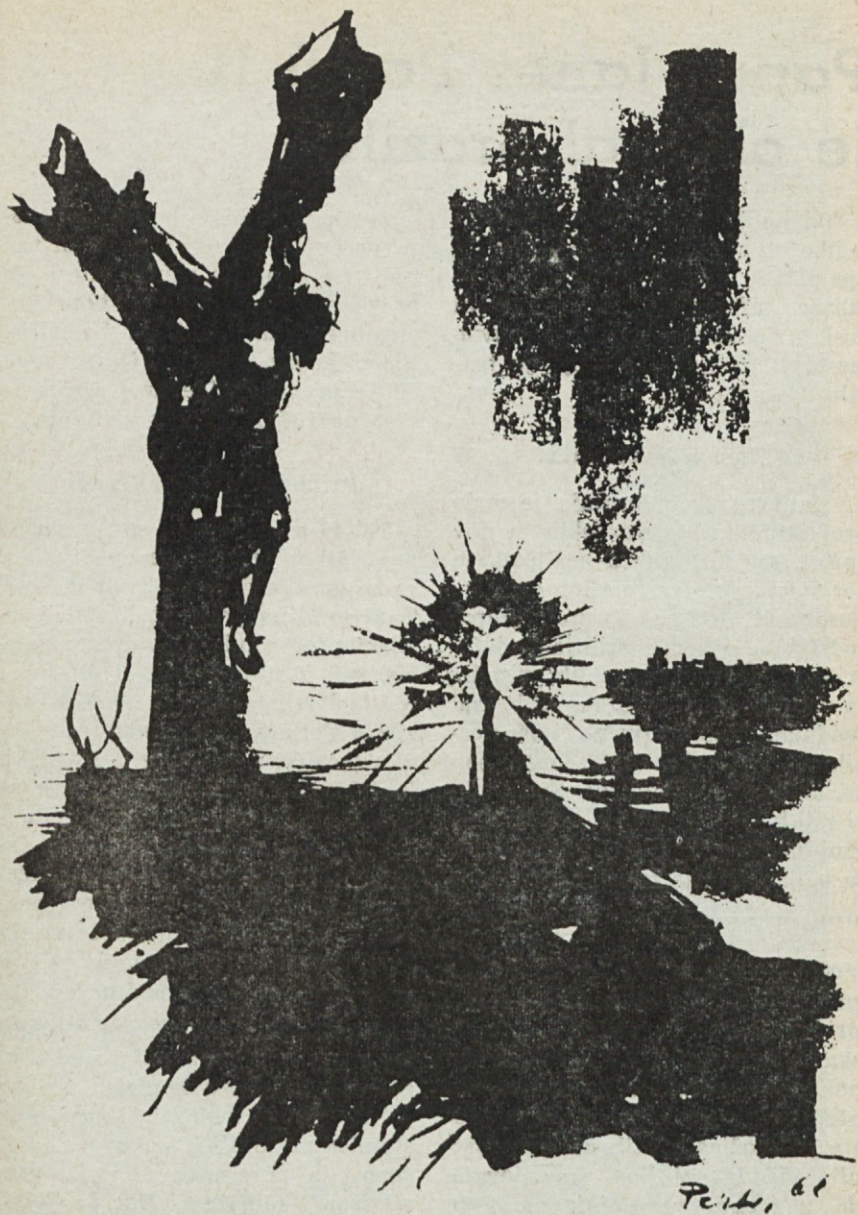
Medtem ko bom notranje nepotešena hodila po dolgih pokopaliških drevoredih, se bodo moje misli vedno znova vračale na grobove, ki sem jih pustila doma. Mislila bom na še žive svoje, ki so se ta čas podali na dobro znano vaško pokopališče. V duhu jih bom videla, kako stojijo pred spomenikom, na katerem je vklesano ime mojih prednikov.

Kot vsako leto bom tudi letos poiskala samotni kot na robu pokopališča, kjer ležijo zapuščeni in pozabljeni grobovi. Tu bom prižgala svečke, ki jih imam s seboj. Naj svetijo tem pokojnikom, ki so bili morda že za življenja prikrajšani za svetlobo ljubezni in veličino usmiljenja. Tudi drugi danes živi bodo danes nanje mislili. Nekateri se bodo za Vse sve-

te zapeljali na pokopališče mrtvih brez imena, ki leži samotno ob veliki reki, nedaleč od velemesta.

Čez čas bom pustila za seboj usmiljeno utripajoče svečke in se počasi vračala po drugem drevoredu, ki vodi do drugih obokanih pokopaliških vhodov. Na večjem križišču, kjer številne poti sestavljajo zvezdo, bom prišla mimo posebno visokega križa iz temno bleščečega črnega marmorja. Spomenik je posvečen žrtvam prve in druge svetovne vojne. Tudi letos bom tu darovala prispevek za oskrbo preštevilnih vojaških pokopališč. Spomnila se bom svojih pokojnih bratov in vseh drugih vojnih žrtev, ki so na krut način izgubile življenje, pogosto še tako mlade, da svojega lastnega življenja v zrelosti in miru niti še niso živele. Tiha žalost, s katero sem se dosedaj v spokojni molitvi pogovarjala z mrtvimi, se bo tu sprevrgla v grozo; grozo ob misli na mlade vojaške grobove, ki jih nasilje še vsak dan, vsak trenutek koplje nekje na zemeljski obli.

Ko bom zapuščala velikansko pokopališče, bom jasno čutila, da so mi vsi mrtvi tega sveta blizu, da so mi dragi in da tujih pokopališč zame ni, kakor tudi ni zame nikjer tujine, saj trepečem za vsako življenje na tem planetu in

Papež Janez Pavel II. je obiskal Brazilijo

30. junija zjutraj se je začelo sedmo in doslej najdaljše potovanje papeža Janeza Pavla II. Z letališča Fiumicino je odpotoval prek Atlantskega oceana v glavno mesto Brazilije. Potovanje je trajalo dvanajst dni.

Namen potovanja

Namen tega potovanja je malo prej stalni svet brazilskih škofov opisal takole: Papež ne prihaja kot državnik, temveč kot prvi od škofov, ki jim je Kristus zaupal vodstvo vernikov. Brazilija je dežela, ki si na vseh področjih prizadeva za boljše življenje. Papež bi rad spodbudil k zaupanju na tisoče vernikov, zlasti siromašne, brezposelne, trpeče, zapostavljene. Spodbudil bi rad k še večji dejavnosti številne skupine vernikov, ki si prizadevajo za uresničevanje zares krščanskega

.....

mu želim visoko starost in srečno zadnjo uro. Še zadnjič se bom prijazno ozrla, predno bom šla skozi obokana, široka in visoka pokopališka vrata. Za menoj bo utripalo tisočero svečk kot neprešteta množica svetih, a skrivnostnih oči, ki mi bodo razodevale, da z menoj verujejo, upajo in ljubijo.

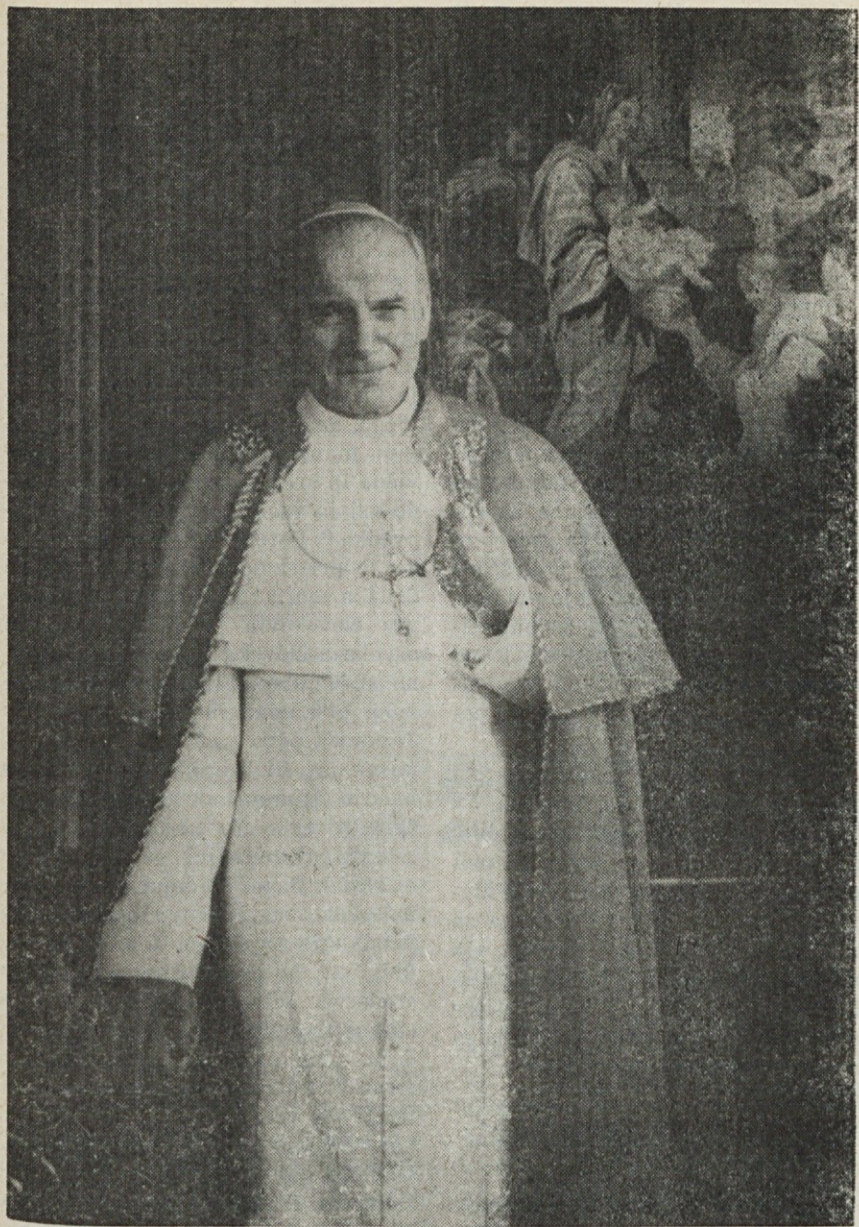
Milena Merlak

življenja. Rad bi še bolj strnil škofove, da bodo eno. Povedal pa bi rad tudi vsem odgovornim, katera je prava pot za graditev tako pomembne države, kot je Brazilija. Globoko spoštovanje človekovega življenja naj najde svoj izraz na vseh področjih njenega življenja.

Prihod v mesto Brasilio

Po 11-urni vožnji se je papež pripeljal v glavno mesto Brasilio, ki so ga zgradili šele pred 20 leti. Tam so ga prisrčno pozdravili brazilski predsednik Figueiredo, nuncij, več kardinalov in škofov. Sv. oče je dejal, da prihaja obiskat brazilsko Cerkev, ki ima največje število vernikov v Latinski Ameriki. Rad bi jo spodbudil, da bi bila še bolj „zakrament odrešenja“. Poudaril je pomembnost brazilske države in izrazil željo, da bi uresničevala človeka vredne razmere v pravicah in slogi, pogumno, brez hudih pretresov, kar bo pomagalo tudi k uresničevanju miru med narodi.

Z letališča do središča prestolnice so ga pozdravljali številni ljudje, ki so prišli od blizu in daleč. Skoraj pol milijonski množici je nato pred stolnico maševal. V nagovoru se je spominjal prve maše, ki jo je opravil frančiškan Henri Bue de Coimbra v Porto Seguro ob začetku 16.

stoletja pred velikim križem. Tudi prestolno mesto Brasília so začeli graditi z mašo. Kdor bi hotel graditi brazilsko državo brez vere, bi Braziliji jemal, kar je del njene preteklosti. Zanimaril bi ljudi, ki so pomagali k njeni veličini. Ob koncu maše je blagoslovil kip ustanovitelja salezijancev in zavetnika Brazilije sv. Janeza Boska.

Ob srečanju z diplomatskim zborom in voditelji Brazilije je poudarjal, da je namen njegovega obiska pastoralen, čeprav se mora ozirati na vrednote človeka, njegovo dostojanstvo in njegove razmere. V predsedniški palači je dejal, da Cerkev spodbuja vse, ki se zavzemajo za blaginjo ljudstva, posebno še tiste, ki se ponašajo s krščanskim imenom. Naj izvedejo primerne reforme, skrbijo naj za ohranitev in razvoj človeških vrednot po načelih evangelija, delovno in modro. Vse ljudi dobre volje morajo povezovati v skupne napore.

V torek 1. julija je obiskal 250 zapornikov v jetnišnici Papuda. — Jetnikom je dejal, da bi rad obiskal vse zaprte kot prijatelj, ki priinese nekaj vedrine v vsakdanje življenje. Želi jim volje in poguma za sedanje in jutrišnje življenje. Ob papeževem prihodu je brazilska vlada razglasila obširno pomilostitev obsojenih. Ti se bodo papeževega obiska še posebej spominjali.

Pozdravljen „Janez od Boga“!

Iz Brasílie je papeža in njegovo spremstvo letalo poneslo v mesto

Belo Horizonte, kjer je maševal. Sprejeli so ga s klici „Janez od Boga“! in peli za to priložnost narejeno himno z istimi besedami. Cenijo, da je prišlo papeža pozdravit okoli 4 milijone ljudi.

Papež je imel tu enega najpomembnejših govorov. Mladi predstavljajo za brazilsko državo in Cerkev neizmerno bogastvo. Dejal jim je, da razume njihove težnje po koreniti spremembi obstoječe družbe in odpravi razmer, ki se jim zdijo krivične. „Pravite, da je nepravilno, da eni razmetavajo, kar drugim manjka. Želite ustvariti pravično in srečno družbo, v kateri bodo vsi in vsakdo uživali koristi napredka.“ Potem jim je govoril, kako je prišel do spoznanja: „Prava družba mora temeljiti na spoštovanju človekovih pravic.“ Evangelij osvobaja človeka in zavrača sleherni suženjstvo. Mladi kristjan preneha biti mlad in neha stopati po Jezusovi poti, kadar ga prevzame miselnost, ki oznanja sovraštvo in nasilje. Humane družbe ni mogoče zgraditi tako „da uničuješ svobodo in zanikaš temeljno svobodo posameznika. Papež je dejal, da je spoznal, kako mladi hitro ostarijo, ko pristanejo na lahen in udoben način, po katerem cilj opravičuje sredstva. Edino ljubezen ustvarja edinost v različnosti, samo ta ne izdaja. „Ne dajte se instrumentalizirati!“ Potrošniška družba, ki želi imeti vse več, medtem ko imajo nekateri vedno manj, vodi v pogubo. Dekleta naj se borijo za pravi feminizem, ki žensko dviga, ohranja njeno in družbeno dostojanstvo...

V Riu de Janeiro

Na naslednji postaji, v vele mestu Rio de Janeiro, je še isti večer maševal ter ljudem govoril o družini ter o nje ogroženosti v sodobnem svetu. Dejal je, da bi z vsemi rad delil dobro in hudo. Vsem je želel Kristusov mir.

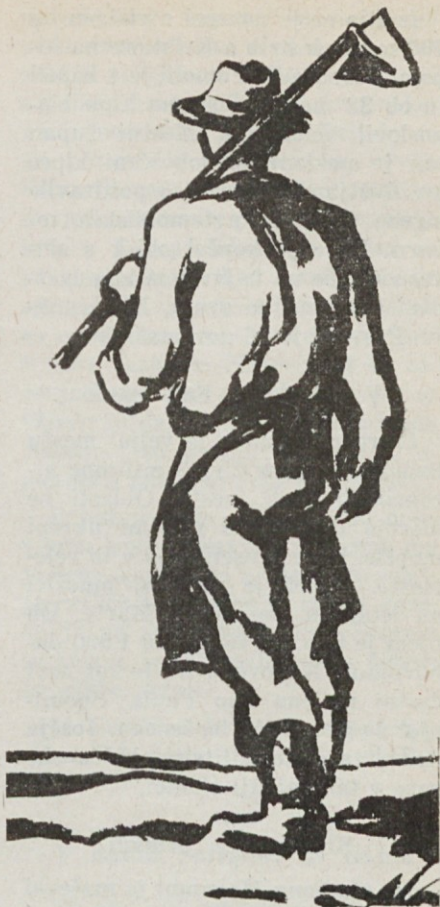
V Riu je papež sprejel 96 predstavnikov brazilske kulture. Pri pozdravu je dejal, da brez svobode ne more biti kulture. Zato je ne smeta omejevati ne politična ne gospodarska oblast. Mogoča je le tam kjer je pravi humanizem. Ni prave socialne pravičnosti, kjer preveč spoštujejo le ene z njim lastno kulturo, ki ni niti enkratna niti izključna.

Med barakarji

V sredo 2. julija je obiskal revni barakarski okraj tega vele mesta, favelo Vidigal. Prebivalstvo ga je sprejelo s silnim navdušenjem. Papež jim je govoril o odnosu Cerkve do siromašnih. Naj se ne zapirajo vase, storijo naj vse, da se izkopljejo iz revščine. Bogatim je spraševal vest: vrednost človeka ni v tem, kar ima, ampak v tem, kar je. Potem je govoril o dolžnosti reševanja socialnega vprašanja.

Srečanje z brazilskimi škofi

V Riu se je nato srečal s 130 brazilskimi škofi in se spominjal 25-letnice ustanovitve CELAM-a, združenja škofov Latinske Amerike. Ta zveza je potrebna in primerna. Cerkev mora govoriti o vsem, kar

ni po božji volji. To je storila z izjavami v Puebli. Govoriti je morala in mora o raznih poskusih reševanja družbenih vprašanj. Osvoboditev je treba izvajati krščansko, nastopati mora proti nasilju. Ne more odobravati analiz in načinov marksizma, kre nasprotuje veri in govori ljudem, da ni drugega življenja razen sedaj tu na zemlji.

Iz Ria se je povzpел z vlakom na 700 m visok hrib s Kristusovim kipom, Corcovado. Pomolil je v kapeli in ob 38 metrov visokem kipu blagoslovil velemesto. Mestni župan mu je poklonil slonokoščeni kipec sv. Boštjana. Papeža so pozdravile sirene ladij in avtomobilskih tovarn. Nato je končal obisk s slovesno mašo na največjem nogometnem stadionu na svetu, Maracanãju. Posvetil je 76 novomašnikov.

V velemestu Sao Paulo

Četrtek 3. julija je veljal mestu Sao Paulo, kjer živi 3 milijone siromašnih okoli mesta. Oblasti ne morejo dohajati s svojimi ukrepi množic, ki se preseljujejo v to velemesto. Papež je maševal množici na letališču Campo di Marte. Ob njem je bilo 200 škofov in 1.000 duhovnikov. Nagovoril jih je kot novi častni meščan Sao Paula. Spominjal se je novega blaženega, Joseja Anchieta, utemeljitelja krščanske vere v tamkajšnji okolici.

Srečanje z delavci

Na stadionu Morumbi je maševal 160.000 delavcem. Dejal je, da zanj Sao Paulo niso zgradbe, marveč predvsem vsa ogromna množica človeških src, ki bije v njem. Spominjal se je na čas, ko je sam delal z delavci na Poljskem. Cerkev gleda na človeka v 2 perspektivah: Kaj mora uresničiti tu na zemlji in kaj mora doživeti v večnosti. Poslanica Cerkve oznanja ljubezen, bratstvo in vzajemnost. To je poslanica miru. Oblasti in zastopniki ljudskih

slojev in stanov se morajo združiti. Izdelati je treba jasne in učinkovite programe dela. Pri tem je treba vedno misliti na prednost, ki jo imajo siromašni. Ti si ne morejo pomagati sami. Delo je služenje družini in vsej družbi.

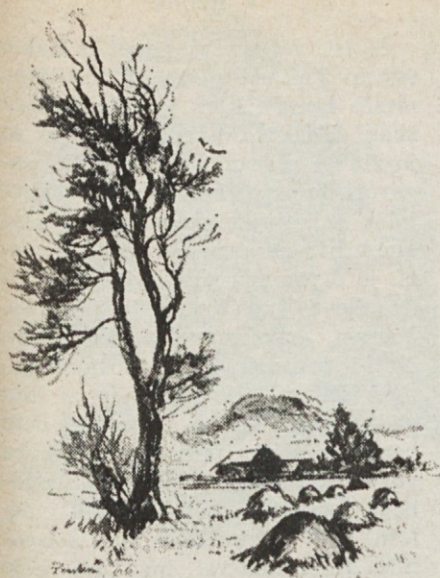
Nato se je papež srečal z nekaj tisoč otroki v zavodu, pa z 12 tisoč redovnicami, med katerimi jih je mnogo iz bogomiselnih redov. Srečal se je tudi s skupino pravoslavnikov in z zastopniki študentov.

V Aparecidi

V petek, 4. julija, je papež obiskal narodno Marijino svetišče v Aparecidi. Marijo tam častijo ob kipcu, ki ga je našel v 18. stoletju v morju neki mornar. Pred 50 leti so ob tem kipcu posvetili Mariji vso Brazilijo. Tu je sedaj papež blagoslovil novo cerkev, ki je zdaj menda druga največja cerkev na svetu. Sprejme 30 tisoč ljudi. V tem mestecu (40 tisoč prebivalcev) je papež maševal pred novo cerkvijo. — Vernikom je govoril o ljubezni do Marije. in želel, da bi bil ta kraj duhovno središče Brazilije. Pred odhodom v Porto Alegre je obiskal 90 letnega kardinala Motta in pozdravil še semeniščnike.

V Portu Alegre

V pristaniškem mestu Porto Alegre so ga imenovali za častnega meščana. Tu je srečal zastopnike raznih veroizpovedi in se z njimi pogovarjal o potrebi in načinu dialoga med vsemi vernimi. Pri maši, naslednje jutro, je spodbujal ljudi,

naj pobožnost, ki so je vajeni, dvignejo do zavestne in osebne vere. Kateheza ni samo učenje. Zahteva osebni odgovor z življenjem. Zato je posebno odgovorna za krščanski pouk družina, očetje in matere. Če se Cerkev zavzema za verski pouk v šoli, to ni iskanje kakšnih privilegijev v družbi, ampak prizadevanje za širšo in popolnejšo vzgojo, za pravice družin in posameznikov. Poučevanje krščanske vere mora vedno bolj uporabljati vsa sredstva družbenega obveščanja.

V mestu Curitiba

Papeža je nato letalo poneslo na sever Brazilije, v mesto Curitiba. V nedeljo zjutraj, 6. julija, je tam maševal na trgu spet ogromni množici. Blagoslovil je temelj stolnice

ukrajinskega obreda. Ta dan je bil predvsem posvečen vprašanjem brazilskih priseljencev. Tu se je srečal s priseljenci poljskega, ukrajinskega in nemškega naroda. Poljaki so ga pozdravili kot doma na Poljskem. Papež je pohvalil Brazilijo, da je sprejemala priseljence, ko je bila v Evropi lakota in kriza in preganjanje. Prihod izseljencev je spremljala silna bolečina. Zapuščali so rodni dom in se morali vživljati v nove razmere. Največkrat so začinjali vse znova. Polagoma so se vživeli in dali Braziliji velike ljudi. Nekateri so postali duhovniki, umetniki, kulturni delavci, politiki.

Papež je nato dejal, da bo nosil v srcu lepote Brazilije. Posebno mu je drag spomin na bratstvo in sožitje različnih narodov in ras. V času, ko je na svetu toliko razločevanja in krivic, je to posebno lepa poteza brazilske dežele.

Iz Curitiba je papež s spremljavo odpotoval v Salvador de Bahia.

V mestu Salvador de Bahia

Na obali te pokrajine je 3. maja leta 1500 opravil prvo sveto daritev misijonar, ki je prišel iz Evrope z iskalci Novega sveta in dal brazilski deželi ime Dežela pravega križa (Terra de vera cruz).

Papeža je v mestu pri 27 stopinjah vročine pričakala neizmerna množica z vzklikanjem, z zastavicami v rokah in z napisi dobrodošlice. Pred stolnico je imel božjo službo in napovedani govor „graditeljem

pluralistične družbe“. Oblastnike je spodbujal k služenju skupnosti. Varujejo naj se, da bi jih zajel kolektivni egoizem skupine ljudi, določena razreda ali sloja po gmotnem dobičku. Odreči se je treba tudi nasilju kot sredstvu za reševanje družbenih vprašanj. Cerkvi ne gre za oblast. Njena dolžnost pa je, da opozarja na krivice, zagovarja slabotne in siromašne.

Med gobavci in v faveli

Naslednje jutro (7. julija) se je na škofijskem dvorišču pogovoril s skupino gobavcev in jim položil roke na glavo. Nato je pozdravil množico otrok, zbranih na velikem trgu, v predmestju pa obiskal Favelo dos Alagados, ljudi, ki živijo v kolibah na koleh. Obisk tega kraja 50.000 siromakov naj bi kot obisk favele v Riu pokazal sočutje in vzajemnost z vsemi reveži, ki v tej južnoameriški deželi živijo ob nekaterih predelih bogatih.

Na brazilskem severovzhodu

Okoli Bahie živi veliko črnskega prebivalstva. Iz Afrike so prinesli razna verstva, ki se zdaj mešajo med seboj. Tudi razni kristjani, slabo poučeni, sprejemajo nekatere druge obrede. Zato je papež med mašo, pri kateri je ves čas močno deževalo, govoril o ljudski pobožnosti. Ta kaže na duhovno lakoto: ljudi v srcih žeja po svetem in božjem. Potrebna je nenehna in pravilna evangelizacija, ki ne zavrača pristnih vrednot, pač pa očišča zdrav nauk od zmot.

Še isti večer se je papež iz Bahie odpravil na pot v 700 km oddaljeno mesto Recife, kjer je za nadškofa znani Helder Camara. Tudi tu se je zbrala ogromna množica. V nagovoru je papež kmetovalce spodbujal k nadaljnjemu prizadevanju za gmotni in duhovni napredek. Govoril je o pomenu zemlje, ki je božji dar človeštvu. Človeka tarejo suša, bolezen, nepismenost, zaostalost. Najhujše pa je, če je človek odrinjen na rob življenja, če se mu godi krivica in ob njegovem delu bogati peščica ljudi. Cerkev mora govoriti v takih primerih. Sodobnega napredka morajo postati deležni tudi preprosti in mali posestniki. Kdor ima več, ima tudi večje dolžnosti, obveznosti in odgovornosti. Bogatih ne smemo obsojati, ker so bogati. Obsojati je treba samoljubno izrabljanje bogastva v razmerah, ko nekaterim manjka najpotrebnejše. Po božji službi je prenočil v nadškofijskem domu.

V Teresini in Belemu

Naslednje jutro (8. julija) ga je vodila pot na 10. postajo njegovega brazilskega potovanja: Teresino. To glavno mesto precej siromašne brazilске države Piaui imenujejo tudi „poligon suše“. Tudi tu kot drugod so ga pozdravili zastopniki oblasti. Čez milijon ljudi se je zbralo, da bi ga pozdravili in videli tisto kratko uro, ko se je ustavil med njimi. Spregovoril jim je besedo tolažbe, sočutja in spodbude. Dejal je, da preteklost človeštva uči, kako

se je mogoče izkopati iz težav in stisk, če si ljudje pomagajo med seboj in zaupajo v Boga. Želel jim je uspešen razvoj in mirne čase.

Iz Teresine je potem odšel v 760 km oddaljeno mesto Belem, pristanišče amazonskega vodovja. — S spremstvom je kosil v semenišču „Pij X.“ V bližnji Maritubi je spregovoril besedo tolažbe 450 gobavcem in raznim drugim bolnikom. Gobavi otroci so mu podarili cvetja. Z vsemi je papež zmolil očenaš. Medtem se je v Belemu na veliki aveniji, ki se bo odslej imenovala po njem, zbralo 800.000 ljudi. Janez Pavel II. jim je maševal in govoril o vrednosti ljudske pobožnosti, ki pa jo je treba očistiti nekrščanskih primesi. V stolnici je še posebej pozdravil množico otrok. Še pozno zvečer, preden je legel k po-

čitku v župniji, so ga ljudje pozdravljali in prepevali „Mi hočemo Boga!“, on pa je z njimi pel in ozdravljajal.

Narodni evharistični kongres

Iz Belema je papež odpotoval 1150 km daleč, v Fortalezo, glavno mesto države Caraa, kjer je bil tedaj 10. brazilski evharistični kongres, pod geslom „Evharistija krepi človeka, ki se seli iz kraja v kraj.“ Kongres so sicer sklenili v nedeljo 13. julija, vendar je bil papežev obisk najzanimivejši del te prireditve.

Pri stadionu Castelao se je zbrala velika množica in sprejela papeža z vsem navdušenjem. Pri kongresni božji službi je papeža pozdravil kardinal Aloisio Lorscheider. Papež je povezal pozdravne misli z besedo o evharistiji. Okoli njega je bilo zbranih pri oltarju 198 škofov in 200 duhovnikov. Prepevalo je 600 pevcev iz 42 župnij.

Govor škofom

Četrtek, 10. julija, je Janez Pavel II. začel z evharističnim srečanjem v kapeli malega semenišča v Fortalezi. Nato se je odpeljal v kongresni center blizu mesta, kjer so se zbrali vsi brazilski škofje in nekateri škofje drugih južnoameriških držav. Papeža je nagovoril predsednik brazilske škofovske konference Ivo Lorscheider. Papež jim je nato s toplimi besedami risal njihove naloge v tem delu sveta. Škofje naj v luči sklepov v Puebli pogumno delajo naprej, edini v različno-

sti, toda v vzajemnosti. Naj bodo učitelji molitve, Kristusovega nauka in resnice. To je treba braniti, kadar je ogrožena... Škofje naj širijo čut za vrednote. Poklic jim brani, da bi se zavzemali za to ali ono politično linijo, biti pa morajo blizu ljudstva in v službi vsem, zlasti ponižanim in pomoči potrebnim. Socialno zavzemanje Cerkve mora spolnjevati 4 pogoje: temeljiti mora na načelih evangelija in nauka cerkvenega učiteljstva, ustrezati mora brazilskim potrebam, biti mora vzgojnega in prosvetnega značaja in ne sme stremeti za kolektivizacijo vseh sredstev, da se ohrani svoboda in ustvarjalnost ljudi. Cerkev spoštuje oblast, saj je potrebna za blaginjo družbe.

Med amazonskimi Indijanci

Zvečer je papež odpotoval daleč v notranjost amazonskega področja (novih 2400 km), v mesto Manaus, prestolnico Amazonije. To je bila zadnja postaja njegovega potovanja in posvečena brazilskim indijanskim rodovom.

V petek 11. julija zjutraj je maševal med indijanci. Bogoslužje je bilo zelo prilagojeno domačim razmeram, zelo slikovito in pri 40 stopinjah v senci. Pozdravil je to preprosto ljudstvo in mu izrazil solidarnost v boju za njegove pravice ob širjenju sodobne civilizacije. Življenjski prostor za njihovo ohranitev in razvoj jim je potreben. Cerkev bo ostala solidarna z njimi. Pozdravil je misijonsko Cerkev, ki deluje med njimi.

Po maši se je razvila po Rio Negro procesija. 2 tisoč čolnov je spremljalo ladjico brazilske mornarice, na kateri je bil papež. V škofijskih prostorih se je papež po procesiji pogovarjal s škofi Amazonije, nato pa se poslovil z besedami „Na svidenje!“, kakor se radi poslavljajo veliki popotniki.

Misli po obisku

V soboto zjutraj (12. julija) se je Janez Pavel II. srečno vrnil v Vatikan. Opravil je veliko delo: utrdil je brazilsko Cerkev, poudaril cerkveno edinost, potrebo oznanjevanja evangelija in kateheze, dal zaslonbo delu za dvig revežev in nakazal smernice za reševanje socialnega vprašanja.

V Braziliji je Janez Pavel II. prebil 264 ur, iz Vatikana je bil odsoten 12 dni. Med dolgim potovanjem ga je pozdravilo po približnih sodbah od 10 do 15 milijonov ljudi, števila ljudi, ki so njegov obisk spremljali s pomočjo radia ali televizije, pa praktično ni mogoče oceniti. Prav gotovo gre njihovo število v desetine milijonov.

Na potovanju ga je spremljalo običajno število časnikarjev (kolikor jih pač more v njegovo letalo), več tisoč pa jih je prišlo z vseh koncev sveta, da bi ga poslušali in o njem poročali. In priznati je treba, da so bila poročila v vseh sredstvih družbenega obveščanja v svobodnem svetu obširna in navdušena.

Vsi poročevalci se strinjajo v oceni, da se je Janez Pavel II. čudovito prilagodil okolju, kjer se je

mudil. Že pred obiskom so opazovalci pričakovali navdušen sprejem, a to, kar se je zgodilo, je preseгло vsa pričakovanja. S svojo preprostostjo, mirom, notranjo gotovostjo, prisrčno radovednostjo in željo, da bi vsakega razumel, je papež osvojil in navdušil vse.

Bolj kot katerikoli voditelj pozna skrivnost popularnosti, ne da bi jo zlorabljal. S svojim obnašanjem je ponovno dokazal, da ni le vrhovni poglavar Cerkve, temveč predvsem pastir. Potovanje, na katerem se je osebno srečal z vrsto ljudi vseh slojev, nikakor ni zmanjšalo njegovega ugleda. Z neposrednostjo ni zmanjšal ugleda papeštva, kakor tudi ni razblinil skrivnosti, ki navadno obdaja velike ljudi, tudi papeže.

Njegova pot v Brazilijo je ponovno dokazala, da Janez Pavel II. ni

papež le ene celine. Brazilija ga je pričakala z vso svežino veselja in navdušenja. Posebej brazilski škofje so izrazili veliko zadovoljstvo nad obiskom. Povedali so, da je na ta način zelo podprl njihova prizadevanja. Ohrabil je Cerkev in pokazal, da je navzoča povsod. Brazilski Cerkvi je hotel dati duhovne smernice in vodilo, da ne sme iti z roko v roki niti s krivico niti z nasiljem. Niti z tistimi, ki so krivi za nerešene socialne probleme v deželi, niti s tistimi, ki so pripravljeni na oborožen spopad. Nakazal je rešitev: sprejeti evangeljska načela kot merilo medčloveških odnosov.

Papež se je iz Brazilije vrnil zadovoljen. Veliko je videl in veliko razumel. Poučil in podprl je tiste, ki to potrebujejo, in poučil se je o okoliščinah, v katerih živi in dela brazilska Cerkev.

Verski položaj v Latinski Ameriki

Portugalsko - španski kolonizatorji so prinesli v dežele Latinske Amerike tudi krščanstvo, v obliki katolicizma, ki je za ta svet značilen.

S kolonizatorji so namreč prišli tudi misijonarji. Ti niso imeli prijetnega položaja, ko so morali v imenu Kristusovega nauka ljubezni in pravice nastopati tudi proti nasilnim metodam kolonizatorjev in so bili zato večkrat tudi deležni preganjanja. Papež Janez Pavel II. pravi o teh misijonarjih, da „so prišli oznanjat Kristusa-Odrešenika, braniti dostojanstvo domačinov, oznanjat njihove pravice, delati za njihov vsestranski napredek in razvoj, učiti človeško bratstvo in bratstvo otrok našega skupnega Očeta in Gospoda“ (v Puebli, 25. jan. 79).

Kljub nepopolnostim, ki se pač drže vsakega človeškega dela, je Cerkev v Latinski Ameriki opravila veliko delo, ki ni le verskega ampak tudi splošno kulturnega pomena za te dežele. Katoliško krščanstvo je postalo skupna duhovna podlaga latinsko-ameriške kulture, kot ugotavlja Dokument iz Pueble (412): „V času od 16. do 18. stol. so bili položeni temelji latinsko-ameriške kulture in njene katoliške osnove. Evangelizacija je bila toliko globoka, da je vera postala del njenega bistva,

ki dala duhovno enotnost, ki se ohranja kljub poznejši delitvi Latinske Amerike v različne narode, ko je skupnost bila prizadeta po gospodarskih, političnih in socialnih prelomih.“

To krščanstvo je tudi dalo svoje sadove svetništva, ki o njem pričajo od Cerkve proglašeni svetniki, najbolj znani: Toribio de Mogrovejo (nadškof v Limi, umrl 1606), Roza iz Lime (umrla 1617), Martin de Porres (dominikanski samostanski brat v Limi (umrl 1639), Peter Klaver (španski jezuit v Kolumbiji, Bogota; apostol črncev; u. 1654), Luís Beltrán (španski dominikanec v Kolumbiji, u. 1581), Francisco Solano (španski frančiškan, u. 1610).

19. stoletje je bilo za te dežele čas ideološkega in političnega vretja in za Cerkev čas različnih kriz, ki segajo od začetka bojev za politično neodvisnost teh dežel še v začetke našega stoletja. Liberalne, veri in posebej še katoliški Cerkvi nenaklonjene ideje ovirajo njen vpliv v Latinski Ameriki.

Cerkev je prestala te različne preskušnje in uveljavlja danes močan vpliv v družbi, zlasti od zadnjega koncila naprej in s povezavo škofov v CELAM-u. Čutiti je njeno veliko prizadevanje, da

se razgleda v luči preteklih izkušenj v današnjem položaju in da ugotovi, kaj od nje zahteva današnji čas in kaj prihodnost. Že se opažajo začetki obnovljene evangelizacije v tem svetu.

(Koder so v zadnjih sto letih imeli močno katoliško imigracijo iz Španije in Italije, kot npr. Argentina, je tudi to pripomoglo k poglobitvi verske in cerkvene zavesti v deželi. V Argentini je bil v tem pogledu velikega pomena mednarodni evharistični kongres v Buenos Airesu, leta 1934.)

Prednosti in pomanjkljivosti tega krščanstva.

Velika prednost prebivalstva Latinske Amerike je njegov globoki verski čut. Zato se govori o **značilni ljudski religioznosti** in, kolikor se ta izraža v čistih krščanskih oblikah, o **ljudski pobožnosti** v Latinski Ameriki.

Globoki verski čut je značilna

sestavina latinskoameriške duhovne kulture, ugotavlja Dokument iz Pueble (413). Tudi omejena vidne prvine krščanske religioznosti, tj. ljudskega katolicizma teh dežel (444): sveto spoštovanje božje besede, sposobnost za molitev, **zavest božje previdnosti v človekovem življenju, vdanost v božjo voljo** in s tem v zvezi vdanost in pogumno sprejemanje trpljenja in preskušanj; vera v sv. Trojico (v pobožnostih in podobah), češčenje Kristusa-Odrešenika v njegovem učlovečenju in rojstvu (Niño Jesús), zlasti še v njegovem trpljenju in smrti, v Evharistiji, v pobožnosti do presv. Srca Jezusovega; značilna je **ljubezen do Marije**, ki jo častijo kot Brezmadežno (María purísima), ki je mati božja in naša mati, in kot svojo Kraljico; veliko **zaupanje v svetnike kot naše priprošnjike; misel na pokojne in molitev zanje**; zavest osebnega dostojanstva in medsebojnega bratstva; družinski čut in čut za prijateljstvo; zavest grešnosti in potrebe po pokori; izražanje vere v zunanji oblikah: v petju, podobah, barvi, kretnjah, plesu; priljubljenost praznikov in božjepotnih svetišč in romanj, procesij, „noven“ (devetdnevnic), proščenj (fiestas patronales), zaobljub; sinovsko spoštovanje dušnih pastirjev kot božjih namestnikov; globoko doživljanje pri prejemanju zakramentov in zakramentalov; **ljubezen do sv. očeta**; cenjenje molitve; obzir do bližnjega (gl. 448. 454. 912. 913).

Že omenjeno osnovno zaupanje v božjo previdnost in vdanost v božjo voljo je podlaga velikih odlik v duhovnem značaju tega človeka, ki mu prinašajo mir in zadovoljstvo tudi v tem življenju. Iz tega je velika pripravljenost in vedrost v sprejemanju preskušanj življenja. S tem so v zvezi še druge prednosti njegovega značaja: preprostost v družabnih odnosih; neka skladnost z naravo, ki jo zna ohranjati tudi ob pritisku modernega življenja; odlikuje ga zato neko naravno veselje, dobra volja in optimizem tudi v težavah in pomanjkanju (Puebla 448); to je skupna poteza vseh latinsko-ameriških ljudstev.

Iz te naravne religioznosti izvira tudi za te ljudi značilna izredna **pripravljenost navadnih vernikov za sodelovanje pri liturgiji in pri različnih pobožnostih.**

Vendar pa se te ljudske vernosti v Latinski Ameriki drže tudi nepopolnosti in enostranosti, ki jih ugotavlja Dokument iz Pueble. Nekatere so deloma umrljive že iz zgodovine, iz pomanjkljive prvotne evangelizacije teh dežel.

Že prvi misijonarji Latinske Amerike so opravili veliko delo. Vendar je bila njihova evangelizacija teh dežel v nekem pogledu nezadostna in pomanjkljiva in ni segla dovolj globoko. Bilo je to iz posebnih ovir, ki so se stavile njihovemu delu (npr. iz razsežnosti ozemlja in množice prvotnih jezikov, iz posebnosti tedanjih misijonskih metod).

Eden važnih razlogov je po

mnenju nekaterih tudi to, da je prvotna evangelizacija tod obstajala bolj v kultu, liturgiji, kot pa v globoki katehezi in pridigi. Ta poteza je bila tedaj značilna za špansko-portugalsko religioznost. Obenem so prvotne indijance bolj osvajali zunanji verski obredi kot pa razlaga krščanskih resnic, ki so za preprostega človeka večkrat preveč abstraktne in suhe. Posledice te nekoliko enostranske prvotne evangelizacije so ostale v vernosti tega človeka do danes.

Tako se njegova **vernost bolj opiša na zunanje forme** kot pa na pravi religiozni pouk in spoznanje, na božjo besedo in življenje po njej in spreobrnjenje; značilen je nekoliko **enostranski ritualizem**, ki se v njem izživlja versko čustvo, pa ne seže dovolj globoko v vse življenje človeka, zlasti ne v življenje družbe (Puebla 452).

V zvezi s tem je ta **vera čustveno močna, pa ne globoka.** Ta čustvena vera se izraža v iskreni molitvi, iskanju stika z Bogom, tudi v religioznem doživljanju verskih obredov; a ni globoka v tem pomenu, da bi prekvasila vse življenje človeka; v tem pogledu je plitva in gre mimo življenja; je neki prelom med vero in življenjem.

Zaradi pomanjkanja pouka in verske nevednosti je ta ljudska religioznost, ki je sicer globoko zakoreninjena v srcu tega človeka, hudo **pomešana z različnimi praznoverji.** V tem pogledu je za Latinsko Ameriko značilen neki ver-

ski „sinkretizem“, mešanica najrazličnejših verskih nazorov, vse povzeto pod imenom katolicizma. Ponemod naprej žive še ostanki starih prvotnih in afro-ameriških kultov, pomešani z elementi katolicizma. — Posledica te religiozne širine in odprtosti je tudi razmeroma **ugoden sprejem verskih sekt**, ki danes vdirajo na to področje. Odtod potem tudi izvirajo veliki **problemi na področju ekumenizma**. Namesto da bi to bil iskren dialog in primerno sodelovanje med krščanskimi skupnostmi, v medsebojnem razumevanju in spoštovanju, ga sekte včasih sprevračajo v „prozelitizem“; nabirajo si članov iz katoliških vrst, večkrat v duhu sovraštva proti katolicizmu, tradicionalni veri teh dežel; objektivno gledano to pri naša veliko versko škodo.

Omenjeni prelom med vero in življenjem se javlja v **fatalizmu**, ki je splošno značilen za ta ljudstva (kot pretirano in skaženo čustvo vdanosti v božjo voljo). Ta fatalizem je ostal tod od prvotnega prebivalstva; je religioznega izvora, pa je prevzel vse življenje. (Deloma se more izvajati, kot mislijo nekateri, tudi od prvotnih kolonizatorjev, Špancev in Portugalcev, na katere so v tem pogledu vplivali Arabci v stoletjih bivanja na Iberskem polotoku.) Ta fatalizem se kaže v resignaciji, s katero ta človek pasivno sprejema svoj položaj, brez osebne iniciativnosti in borbenosti, brez smisla za napredek, da bi si sam skušal oblikovati in izboljšati položaj. —

„Como Dios quiere“, „Dios lo quiere así“, „Es el destino“, so značilne fraze, ki v njih večkrat odseva ta fatalizem. — Verska vzgoja mora pokazati temu človeku pravo božjo voljo; da Bog noče zla in krivice in greha, ampak našega sodelovanja in truda v oblikovanju naše usode. Ta vzgoja bo izreden prispevek pri dvigu in osvoboditvi človeka, kar je potrebno temu ljudstvu (Puebla 935).

Neka zunanja osnovna pomanjkljivost tega krščanstva je **veliko pomanjkanje domačih duhovnikov** (Puebla 78), zlasti v malo naseljenih predelih ogromnega kontinenta. To pomanjkanje je po besedah Dokumenta iz Pueble kričeče (116) in zaskrbljenost vzbujajoče (674). Tudi tujih duhovnikov je premalo.

Ta zunanja pomanjkljivost kaže tudi na notranji značaj tega krščanstva. Dokler namreč nima narod svojih duhovnikov, ni v zadostni meri pokristjanjen; v njegovem krščanstvu nekaj manjka. Vzroki so gotovo neke pomanjkljivosti in napake. Tu v Latinski Ameriki morda: premajhna zavest pripadnosti k Cerkvi, ob nekem necerkvenem značaju tega krščanstva, ob pomanjkljivem cenjenju zakramentov. Ob takem vzdušju duhovnik ni potreben, njegov pomen ni viden in v družbi splošno ni dovolj cenjen. (Je pri nekaterih, ki ga s prepričanjem zaupno kličejo: „Padre;“ a splošno ni tako cenjen, kot je bi-

lo npr. nekoč v naši domovini, čeprav so ga klicali: Gospod; a to je bil izraz spoštovanja; če mu tu pravijo „Gospod-Señor“, je to izraz mrzlega odnosa.) — Seveda morejo biti ti vzroki pomanjkanja duhovnikov po drugi strani nasledki tega pomanjkanja; vplivanje je vzajemno. Vsekakor pa so to pojavi, ki spadajo skupaj in pomenijo neko pomanjkljivost v tem krščanstvu.

V nekaterih državah Srednje Amerike je razmerje med domačimi in tujimi duhovniki tale: Nikaragua 227:446, Kostarika 55:149, Panamá 15:228.

Na enega duhovnika pride vernikov (l. 1974 na enega zdravnika): Nikaragua 7.141 (1.713), Kostarika 5.000 (1.413), Honduras 12.500 (3.352), Panama 5.500 (1.234), Gvatemala 7.142 (4.338). — Povprečno pride v Latinski Ameriki na enega duhovnika okoli 7.000 vernikov.

Iz tolikega pomanjkanja duhovnikov je razumljiva **verska nevednost** med ljudstvom, zlasti v oddaljenih predelih posameznih dežel. Zato ponekod **manjka zavest pripadnosti k Cerkvi** in živi neko **necerkveno krščanstvo** („Dios y la Virgencita sí, curas no“), neko **krščanstvo brez zakramentov**. Jih pač ne morejo prejemati, ker ni duhovnika, in se zakramentov tako niso navadili: nedeljske maše, prvo obhajilo, umirajo brez duhovnika; družine so brez cerkvene poroke, večkrat tudi brez civilne. Ob vsem pa je visoko cenjen

krst, čeprav njegovega globljega pomena večkrat ne poznajo; ker ni blizu duhovnika, ga večkrat dele določeni laiki (rezadores; agua de socorro). — Zaradi verske nevednosti se **včasih pretirava češčenje svetnikov**, ob pozabljanju osnovne krščanske resnice Kristusovega odrešenja; deloma je včasih skvarjena ideja o Bogu; večkrat ima **pobožnost preveč utilitaristični značaj** (kot je nevarnost med verniki povsod); tak položaj danes v Latinski Ameriki večkrat izrabljajo špiritizem, sekte, orientalne ideje in verske prakse (gl. Puebla 456. 914).

Kljub svojim nepopolnostim in pomanjkljivostim je ta ljudska vernost izredna prednost Latinske Amerike in je velikega pomena kot „priviligirano sredstvo“ za nadaljnjo evangelizacijo teh dežel (Puebla 109. 935), pa naj se ta religioznost javlja osebno ali masovno; zlasti **masovne ljudske pobožnosti in praznovanja** so bila značilnost latinskoameriškega katolicizma (Puebla 109. 959); v tej ljudski pobožnosti, kolikor temelji na božji besedi, se ljudstvo nekako samo v sebi neprestano evangelizira in versko pogloblja (Puebla 450).

Da bo vršila to odlično poslanstvo, je treba pojave te ljudske pobožnosti ohraniti in s poukom postopoma očiščevati in zboljševati (Puebla 937. 961). Vedno bolj naj jo navdihuje božja beseda in naj tako utrjuje v ljudeh zavest pripadnosti k Cerkvi in po-

glablja krščansko življenje, osebno in socialno (Puebla 937. 960. 962). Tako se bo v ljudski pobožnosti vse nanašalo na Boga in Kristusa: zakramentale bodo gledali in prejekali kot božji dar in svetnike kot odlične sadove Kristusovega odrešilnega dela (Puebla 962. 963).

Današnji položaj.

Kriza v Cerkvi ob zadnjem koncilu je tudi v Latinski Ameriki povzročila veliko škode; ne toliko med verniki, ampak v vrstah duhovnikov in redovnikov.

Ob kritiki preteklosti in ponovnem načrtovanju problemov o duhovnikovem poslanstvu in celibatu je bilo nekaj let po koncilu čutiti hudo pomanjkanje prave orientacije. Mnogi duhovniki, med njimi redovniki, so pustili duhovništvo, redovnice so izstopale. Poudarjalo se je predvsem socialno poslanstvo duhovnika, v naj-

skrajnejši obliki v „gibanju kristjanov za socializem“ (v Argentini v skrajni obliki tercermundizma). Propadale so cerkvene ustanove: redovne hiše, šolski zavodi, semenišča. — Zadnja leta se položaj umirja in zboljšuje.

Splošni pogled na Latinsko Ameriko pod verskim vidikom nam v njej kaže sončne strani, značilne za celoto, čeprav v posameznih deželah in pokrajinah v različni meri. Te značilnosti nekateri po Dokumentu iz Pueble povzemajo takole (Mons. Espósito Castro, Guía para leer a Puebla; str. 18-21):

„Po svojih sončnih straneh se nam Latinska Amerika predstavlja kot kontinent poln upanja.

1. V človeku Latinske Amerike je nagnjenje, da sprejema človeka kot človeka; je pripravljen z njim nesebično deliti dobrine, velikodušen je z ubogimi, je usmiljen in čuti tuje trpljenje kot svoje.

2. Visoko ceni prijateljstvo in družino.

3. Se jasno zaveda svojega dostojanstva, tudi v svoji preprošćini. Čuti nagnjenje, da bi politično in socialno sodeloval pri oblikovanju svoje domovine.

4. V Latinski Ameriki je polno „vmesnih“ skupnosti in organizmov (tj. med posameznikom in državno oblastjo).

5. Raste zanimanje za izvirne domače vrednote v teh deželah in je v njih močna zdrava ljubezen do svoje zemlje.

6. Latinska Amerika je mlad kontinent, kjer mladi splošno kažejo sposobnost za napredek in ureditev življenja, če prejmejo potrebno usmerjanje in pomoč.

7. Opaziti je znaten gospodarski napredek, ki dokazuje sposobnost, da se odpravi skrajno uboštvo. Raste srednji sloj, čeprav ne povsod.

8. Očiten je napredek na vzgojnem področju.

Cerkev mora pokazati tudi na senčne strani ob tem pogledu na celoto:

1. V luči vere se nam kaže kot pohujšanje med kristjani rastoči prepad med bogatimi in revnimi. Milijoni v Latinski Ameriki še danes živijo v nečloveški revščini, z mizernimi plačami, brezposelni ali z nezadostnim delom. Tare jih podhranjenost, prevelika otroška umrljivost, neupravičeno pomanjkanje stanovanja, nestalnost dela.

2. To stanje ni samo začasno, ampak je pogosto posledica položajev, struktur in mehanizmov, ki se opirajo na nekrščansko pojmovanje človeka.

3. Ta položaj kliče po globokih spremembah, ki jih pa ni ali niso zadostne ali so preveč počasne.

4. Pogosto ni upoštevano dostojanstvo človeka kot osebe: vidimo nasilje gverile, terorizem, ugrabljanja oseb, pretirano sistematično strahovanje prebivalstva, nepojasnjeno izginjanje oseb, negotovost sodstva itd.

5. Predolgo se vzdržuje položaj brez zakonitega socialnega in po-

Izjokal sem ljubezni solze vroče za tabo, nepozabna. Zdaj je duša ko greda, ki jo je mrtvila suša, pa je oblak izsul obilje moče — in novi sok gre v bil in cvet za novi med.

Iz morja, vetra, zvezd mi baješ čudežno povest: o svetu, kjer je konec koprnenja, kjer mavrica se vekomaj razpenja. Srce ga čuti, veruje vanj — in čaka nanj.

Vinko Beličič

.....
litičnega sodelovanja ljudstva na različnih stopnjah.

6. Vzdržujejo se primitivne oblike svobodnega trga brez upoštevanja nujne socialne funkcije lastnine, v vzdušju individualističnega materializma.

7. Očiten je vpliv marksistične ideologije in taktike, z vsemi njenimi napakami, kjer se prezirajo krščanske vrednote in kot v spirali narašča nasilje in se uničuje človeška osebnost, zadušena v kolektivističnem materializmu.

8. Obstajajo strukture, ki jih vodi mrzla tehnokracija operativnih „modelov“, ki človeku nalagajo res nečloveško socialno breme.

9. Oblast zlorablja totalitarizmi, ki se opirajo na zgrešeni nazor o državi in o „državni varnosti“.

10. Pod kulturnim vidikom opazamo propadanje ali neopravičljivo potvorbo manjšinskih kultur.

11. Se opaža propadanje osnovnih družinskih vrednot, ki razkrajajo družino.

12. Ponekod Dokument govori o „sekularizaciji“, ki postopoma ruši pristni religiozni značaj Latinske Amerike.

Vse to se nanaša na splošni moralni značaj tega človeka in na gospodarsko-socialno-kulturno podobo Latinske Amerike. To mora upoštevati tudi Cerkev pri svojem delu, zlasti v prizadevanju za splošni dvig človeka.

Pereča vprašanja.

Koristno bi bilo tudi ugotoviti pravi in čim konkretnější strogo verski položaj v Latinski Ameriki, kot ga drugod podaja pastoralna sociologija in povzema podatke tudi v statistikah. To služi Cerkvi pri njeni prvi in osnovni nalogi, ki je posvečanje človeka po božji besedi in zakramentih.

Dokument iz Pueble tega ne podaja tako izrazito, pa so v njem dani vsi elementi za vprašanja, ki bi nanje bilo treba odgovoriti, bodisi kolikor se nanaša na celotno Latinsko Ameriko ali na posamezne dežele, v absolutnih številih ali v procentih.

Glavna vprašanja bi mogla biti:

Kakšna je velikost škofij in fara, po razsežnosti ozemlja in po številu vernikov?

Koliko je duhovnikov: domačih in tujih, redovnih in svetnih?

Koliko vernikov pride na enega duhovnika?

Koliko jih je po koncilu pustilo

duhovniško službo? (Evropske revije navajajo včasih za Latinsko Ameriko v tem porazne številke.)

Kako je s pridiganjem duhovnikov?

Kako je s spovedovanjem duhovnikov? (Verniki se večkrat pritožujejo, da ne dobe priložnosti za spoved doma in morajo hoditi v tuje fare.)

Koliko je redovnic? Koliko jih je odpadlo po koncilu?

Koliko redovniških hiš je propadlo po koncilu? Koliko je morda novih?

Koliko prebivalcev je krščenih?

Koliko jih je prejelo prvo sv. obhajilo?

Koliko jih vsaj enkrat na leto prejme sv. zakramente?

Koliko je „nedeljnikov“ (ki nedeljsko hodijo k maši)?

Koliko je družin, kjer so starši cerkveno poročeni? Koliko samo civilno poročeni? Koliko neporočenih, ne cerkveno ne civilno?

Koliko jih umre z zakramenti za umirajoče?

Koliko mladine je v verskih šolah?

Koliko verskih šol je propadlo po koncilu? Koliko je morda novih?

Kako so razširjene verske organizacije?

Koliko odraslih vernikov je — vsaj v eni verski organizaciji?

Kako so razširjene sekte?

Kako je razširjen idejni marksizem (med verniki in med klerom)?

Franc Gnidovec

France Veber in njegovo slovenstvo

(Nagovor ob izdaji Vebrovih spisov o združništvu, objavljen za 90-letnico njegovega rojstva)

Težko nalogo ste mi naprtili za danes: označiti Vebra kot človeka in to storiti v petih minutah. Kajti nikakor ni pomembno vse, kar je na kakem človeku človeškega. Tako je nekdo dejal, da Julij Cezar ni bil velik, ker je bil plešast, in moj nedavno umrli profesor dr. Franc Sušnik nam je nekoč dejal, da Ivan Cankar ni bil velik po tem, da je imel postrani kravato. Tudi Veber je imel človeške strani, ki ne štejejo k njegovi veličini in jih ne kaže omenjati, ko ga hočemo počastiti. Izbrati je treba, kar je značilno in pomembno za njegovo življenje in za njegovo delo. Kajti ne smemo prezreti, četudi danes o tem naj ne govorimo, da je Veber bil filozof. Omejiti se hočemo na človeškost njegove osebe, vendar nas zlasti zanimajo tiste strani strani njegove človeškosti, ki so vplivale tudi na njegovo filozofiranje.

V tem pogledu se mi zdijo zlasti pomembna vprašanja, kako je bilo z Vebrovim slovenstvom in njegovim razmerjem do narodnosti, kako je bilo z Vebrovo vero in njegovim razmerjem do Boga, kako je bilo z Vebrovo družabnostjo in njegovim razmerjem do

kolegov, učencev, prijateljev, lahko tudi kako je bilo z Vebrovim filozofiranjem in njegovim razmerjem do resnice. Še kaj bi bilo zanimivo pregledati, a ker se moram omejiti in prikaz stisniti v časek petih minut, sem se odločil le za eno od naštetih tem: za predmet tega nagovora sem izbral le Vebrovo slovenstvo.

Veber je bil rojen v Gornji Radgoni, na tedanji in sedanji jezikovni meji med nemštvom in slovenstvom. Oče mu je bil Gorenjec, kateremu so šele pri vojakih priimek ponemčili v Weber (z W). Posebne narodne zavednosti najbrž ni kazal, ker ga sin ne kliče za pričo svojega slovenstva, pač pa pravijo drugi viri, da se nemščine nikoli ni dobro naučil. Ali naj to pomeni, da je hotel veljati za Nemca? Mati Vebrova je bila domačinka in, kot nam priča sin, tako dobra Slovenka, kot je bila dobra kristjanka. Od nje se je sin navzel slovenskega duha in naučil slovenskega jezika, in nanjo se je izrečno skliceval tudi glede na svoje slovenstvo.

Vebrove šole, tako ljudska v (Gornji) Radgoni kot gimnazija v Mariboru, so bile pač vseskozi

nemške, morda s kako urico slovenščine. V mariborskem bogoslovju, kjer je Veber ostal leto in pol, je učni jezik bil latinski, verjetno kaj nemškega in morda celo slovenskega. Njegov profesor filozofije, zaradi katerega je vzdržal v bogoslovju in kateremu se je za filozofski pouk zahvaljeval še v pozni starosti, je bil dr. Franc Kovačič, bolj znan kot zgodovinar in v širši javnosti še posebej kot Slomškov življenjepisec. Kovačič pa ni bil le filozof in zgodovinar, bil je močno zaveden Slovenec, celo slovensko usmerjen. Bil je eden od znanih „treh risov“ (poleg dr. Antona Korošca in dr. Antona Jerovška), ki so zlasti s pomočjo mlajših duhovnikov v začetku tega stoletja vsestransko narodno razgibali in organizirali štajerske Slovence, posebno mladino. Lahko je to gibanje vplivalo tudi na mladega gimnazijca in bogoslovca Vebra, lahko je celo nanj osebno vplival Kovačič.

Na graški univerzi, kamor je Veber odšel iz mariborskega bogoslovja, je bil učni jezik le nemški. Veber se je torej tu učil filozofirati le v nemščini in se je všolal v eno od vej takratne nemške filozofije (Meinongovo predmetnoteoretsko filozofsko šolo). Tudi je imel zagotovljeno mesto v Gradcu. A ko je bila ustanovljena univerza v Ljubljani in so mu tu ponudili stolico za filozofijo, je sicer Veber, kot sam pravi, doživel najtežje trenutke

svojega življenja, vendar se je odločil za mlado slovensko univerzo.

To odločitev in njene posledice se splača nekoliko natančneje ogledati. Veber je do tedaj filozofiral le v nemščini, pripadal je filozofski šoli, ki je imela sedež v Gradcu; tam so živeli in delali njegovi učitelji in sošolci. Njegova lastna prihodnost se je zdela tam zagotovljena. Bil je štajerski Slovenec, ki z Ljubljano in sploh Kranjsko v tedanjih razmerah po vsej verjetnosti ni imel nikakih stikov. S preselitvijo v Ljubljano je torej imel priti v novo nepoznano okolje, kjer se je sicer tudi že filozofiralo, a tukaj gojena filozofija je bila precej drugačna od tiste, ki se je je sam navzel v Gradcu. Ni mogel pričakovati, da bo našel kaj somišljenikov. Univerza je bila komaj ustanovljena, brez tradicije in brez zadostnih knjižnic in drugih pomagal za uspešno delo. V nemščini izšolani Veber je moral svojo filozofijo takoj učiti v slovenščini. Z vsemi temi težavami je pač računal in jim je upal biti kos, ko se je odločil za Ljubljano. Vse to moramo upoštevati, ko gledamo in sodimo Vebrovo odločitev.

V predvojnem in medvojnem Gradcu, ki ni bil slovenstvu pravi nič naklonjen, Veber pač ni zatajeval svojega rodu in svoje zavesti, tudi pred svojim učiteljem ne. Saj bi sicer ne mogli razumeti, kako mu je Meinong v tre-

nutku odločanja za Ljubljano mogel svetovati: „Sedaj, ko so se narodi ločili ozemeljsko, vi spadate k svojim“, to je k Slovencem. Meinong je torej vedel, da je Veber bil Slovenec in celo tak Slovenec, da je spadal v Ljubljano. Niti Vebrov rojstni kraj niti njegov nemški priimek nista kazala na njegovo slovenstvo. Veber se je torej pač sam izdajal za Slovenca in kot tak se je odločil za Ljubljano.

Vendar nas preseneča, da je nemško izšolani Veber v Ljubljani takoj začel učiti filozofijo v slovenščini, da je iz filozofije tudi takoj mnogo pisal, da se je torej znal v slovenščini takoj povsem prikladno izražati. Še več, postal je tako slovenski misleč in pišoč filozof, da po lastni izjavi niti ni mogel več pisati v nemščini. Morda ta nemožnost res zakriva izreden napor, ki ga je od njega terjalo filozofiranje v slovenščini, a Veber je pač ta napor zavestno vzel nase, ker je hotel biti slovenski filozof. (Ali

ne bi mogel biti za zgled našim izobražencem, ki pravijo, da ne morejo v slovenščini govoriti in pisati o vprašanih iz svoje stroke, ker so jo študirali le v španščini?)

Če se je tedaj pojavil dvom o Vebrovi narodnosti, zanj ni zadostnega razloga niti v njegovem z dvojnimi W pisanem priimku, niti v njegovem v nemščini opravljenem šolanju. Veber se je v vseh svojih delih podpisoval z navadnim V (v akademskih indeksih vsaj celo z malo začetnico) in je ves svoj filozofski pridelek priobčil v slovenščini. Zato tudi lahko verjamemo njegovim ljubljanskim prijateljem, ki so mi pred leti poslali osebno pričevanje, da je Veber vedno bil Slovenec, se vedno čutil Slovenca.

Njegova zavzetost za slovenstvo je pač botrovala njegovi knjigi o nacionalizmu in krščanstvu in vsaj sobotrovala tudi njegovim člankom o združništvu.

Vinko Brumen

Pravopis po želji in potrebi

M. R. P. — Zanima me nekaj vprašanj v zvezi s pravopisom. Božje ime, imena svetnikov kakor tudi druge samostalnike, s katerimi hočemo označiti Boga, navadno pišemo z veliko začetnico. Zakaj je v knjigah, ki izhajajo pri nas, v časopisju, pa tudi na televiziji (v podnapisih pri tujih filmih) toliko različnih pisav? Resnici na ljubo pa moram priznati, da v večini primerov pišejo božje ime z malo. Kako gledate na to?

Ob različnih priložnostih smo v Družini že nekajkrat spregovorili o pisavi božjega imena, zato sedaj na kratko le nekaj misli.

Slovenski pravopis iz leta 1962 na strani 35 pod točko 4 piše dobesedno takole: „Pri veroslovnih in posebljenih bitjih pišemo z veliko lastna imena posameznih bitij, kakor: Jupiter, Venera, Donar, Perun, Živa, Buda, Alah, Jahve, Bog... Občna imena, ki znanjujejo le vrsto bitij, pišemo z malo: bog, bogovi, polbogovi, duhovi, vile, rojenice...“ Čeprav je krščanski Bog naštet čisto na koncu, za vsemi drugimi bogovi, je vseeno popolnoma jasno, da moramo njegovo ime pisati z veliko začetnico, ker je lastno ime osebnega bitja. In kadar pri nas kdo govori ali piše v zvezi z božjim imenom, ni nobenega dvoma, da gre za krščanskega Boga. Najvišja bitja, ki jih časte pripadniki drugih ver, imajo nam-

reč še posebna imena in nikomur ne pride na misel, da bi pisal z malo začetnico Alah, Buda ali tudi ime kakšnega boga iz grške mitologije.

Prva knjiga Slovarja slovenskega knjižnega jezika ima na strani 60 tudi geslo bog (z malo začetnico), vendar v primerih, ko gre za krščanskega Boga, dosledno uporablja veliko začetnico.

Pravopisna pravila so torej popolnoma jasna, a v ozadju je nekaj drugega. Kristjani in vsi drugi monoteisti namreč verujemo, da je naš Bog osebno bitje, ki ga spoštujemo in postavljamo nad vse druge vrednote. Če njegovo ime pišemo z malo, ga potisnemo med obča imena. Pri ljudeh, ki dobro poznajo slovenski pravopis (in pišoči ljudje, posebej pa lektorji po uredništvih, ga gotovo dobro poznajo), gre torej za nekaj drugega. Morda stoji v ozadju (zmotna?) misel, da se bodo s tem komu prikupili, pa čeprav je to samo znak njihove majhnosti. Kakor bi Boga v resnici ne bilo, kadar mu v knjigi ali časniku odrečeš veliko začetnico...

Najbrž gre za nekakšno sektašenje, ki ga prav pri uporabi besedišča s krščanskim izvorom zasledimo še marsikje, pa čeprav ustavna določila in socialistična samoupravna ureditev tudi verujočim zagotavlja popolnoma enak

prostor na soncu kakor vsem drugim. Tako na primer pri čestitkah in pozdravih poslušalcev na ljubljanskem radiu zaman čakaš na besedo „god“. Morda je preveč v zvezi s svetniškimi imeni v koledarju. Najbrž bi si „krivci“ lahko oddahnili, saj je Slovar slovenskega knjižnega jezika (I, 710) lepo sekulariziral to geslo: God je „dan v letu, ko je osebno ime kakega človeka navedeno v koledarju“. Saj ni nič svetniškega, kajne?

Podobno je s prazniki. Občan, ki bi hotel svojim prijateljem ali družini po radijskih valovih voščiti za božič ali veliko noč, naj kar pozabi na to. Prav nič ne pomaga, če položi na mizo običajno vsoto, ki je predvidena za podobna voščila. Ne gre.

O poimenovanju praznikov v našem časopisju smo v Družini že pisali. Prav smešno je prebirati o zdomcih, ki se vračajo domov na „novoletne počitnice“ tam nekje sredi decembra, vračajo pa se na god sv. Štefana, 26. decembra, ko se naši novoletni prazniki še niso začeli. Velika noč se je spremenila v pomladanske počitnice in tako naprej. Zakaj bi slepomišili, saj vsi vemo, za katere praznike gre! In če se na časopisnih straneh pojavi zapisana beseda božič ali velika noč, to prav gotovo še ne bo verska propaganda in zaradi tega ne bo v cerkvi nobenega obiskovalca več, saj obiska ne povečajo niti nujne prošnje naših duhovnikov.

Pa še eno „nojevstvo“ spada v to kategorijo in tudi o tem smo že nekajkrat pisali, posebej v zvezi s prevodom dogodivščine vajenca Hlapiča, ki jih je prevajalec skrbno očistil vsega, kar bi dišalo po veri. Tako se dogaja z nekaterimi narodnimi pesmimi (namesto „Oj hišica očetova, Bog živi te“ poslušamo nadobudne ansamble prepevati „Oj hišica očetova, pozdravljam te!“ in tako naprej) ter z vrsto prevodov tuje literature. Kdor je na primer bral stare prevode Karla Maya (le kateri dijak jih ni skrival pod šolsko klopjo?), bo začuden ugotovil, da so novi prevodi temeljito okrtačeni in je iz njih kot po čudežu izginila verska tematika. Pri tem seveda ni treba izgubljeni besed o kvaliteti prvih in drugih prevodov. Če bralec vzame v roko pustolovske zgodbe o Robinzonu, ki so izšle v zbirki Zlata knjiga, se bo začudil, da so prevedene po ruski (!) priredbi. Le kdo bi se še hvalil, da je naredil prevod prevoda? Res ne vemo, kaj bi zapisali o prevajalcu (ali prirejevalcu), ki bi na primer v prevod ruskega romana Kako se je kalilo jeklo vtihotapil dolge opise, kako so se junaki podvzivali vsako nedeljo k maši, ob sobotah zvečer k spovedi in kako so vsako jutro dolgo kleče molili ob postelji. Najbrž ne bi našli dovolj ostrega izraza za takšne ponaredbe. Prav gotovo pa niso nič manj obsodbe vredni tisti ponarejevalci, ki iz tujih (ali domačih) leposlovnih del či-

stijo vse, kar bi utegnilo dišati po krščanstvu.

V zvezi z vprašanjem osmrtnic je bilo že mnogo hude krvi in marsikdo je užaljeno odšel domov, ne da bi jo naročil, ker mu pač niso hoteli sprejeti besedila, če je bila v njem le kakšna sled po Bogu, duši, posmrtnem življenju in podobno. Izjemo naredijo le v primeru duhovnikov in redovnic.

Pa še vrsto podobnih primerov bi mogli naštet, od tiste žene, ki ni mogla oddati oglasa, da prodaja dekliško obleko za prvo obhajilo (hoteli so ji vsiliti izraz

„svečana obleka“, a se je raje odrekla oglasu), do skrbnega izogibanja senci religioznosti v glasbi, ki jo vsak dan poslušamo iz radijskih sprejemnikov.

Vihar v kozarcu vode? Veliko prahu za malenkost? Najbrž ne. Na prvi pogled so to res malenkosti, toda skupaj zbrane dajejo pravo goro nesnage. Pri vsem tem pa operativci (pisici, prevajalci, lektorji in drugi) menijo, da s takšnim ravnanjem sledijo nekakšni „liniji“, da se bodo s tem prikupili tistim „zgoraj“.

(Družina 1980/28)

Kakšno ime bi dali otroku?

Čim prijoka novorojenček na svet, ali pa tudi že prej, se starši in tudi sorodniki sprašujejo, kakšno ime bi mu dali. Nekateri pomislijo tedaj na kakega oboževanca iz televizije, kakega odličnega pevca, igralca ipd.

Ali ne bi bilo bolj primerno, da bi se tedaj zavedli, da ima otrok dušo, ki je namenjena v nebesa. Prav s krstom bo sprejet v Cerkev, ki ga bo vodila k Bogu. Za doseg tega cilja je potrebno, da ima svojega vzornika. Kako prav je, da ga dobi že ob krstu!

Lep vzgled za to so nam dali naši predniki. Imena naših starih očetov in mater nam dokazujejo, kako so ob takih dogodkih mislili

na velike svetnike, z željo, da bi jih njihovi potomci posnemali.

Tudi današnja doba potrebuje svetniških vzgledov. Dajmo jih našim otrokom že ob krstu, da bodo imeli na težki življenjski poti svojega vzornika!

Ali ne bi bilo vredno premisliti še nekaj? Otrok, ki je prišel na svet, je slovenske krvi, ima slovenske prednike. Naj to izpriča tudi njegovo ime. Pokažimo tedaj slovenski ponos, saj imamo častno zgodovino in bogato slovensko kulturo! Vzemimo ob takih prilikah v roke slovenski koledar!

Ali ne bodo stari starši srečni, ko bodo svojega vnučka klicali z imenom, ki so ga slišali že v domovini? Anica Šemrov

Za mladino
za mladino

VELIKE ZMOTE KARLA MARXA

Velika večina tistih, ki so vneti za marksizem, sploh ne pozna naukov in trditev Karla Marxa, ki je oče marksizma. Celo večina marksistov — izobražencev ni nikdar brala glavnega Marxovega dela „Kapital“: pozna kvečjemu „Komunistični manifest“, ki ga je Marx skupaj s Friderikom Engelsom izdal leta 1848. Marksisti ponavljajo to, kar jim pripovedujejo razni propagandisti ali kar berejo v marksističnih učbenikih in brošurah. V teh pa seveda niso omenjene niti velike filozofske zmote Karla Marxa niti njegove velike socialne in gospodarske zmote.

Ta velika nevednost marksističnih (socialističnih in komunističnih) množic je vzrok, da mnogi še danes prisegajo na nekaj, kar sta teorija in praksa že davno ovrgli.

V tem sestavku se danes ne bomo pečali z Marxovimi filozofskimi zmotami: z njegovim filozofskim materializmom, ki taji Boga, taji netvarnost duha in svobodno voljo. Tudi se ne bomo pečali z njegovim dialektičnim in historičnim materializmom. Pač pa si hočemo ogledati velike Marxove zmote na socialnem in gospodarskem področju, zmote, ki so razvidne vsem pametnim, tudi preprostim, nešolanim ljudem.

1.) Oglejmo si najprej Marxove trditve glede koncentracije kapitala, obubožanja in brezposelnosti delavcev.

Marx trdi, da bodo v teku razvoja kapitalizma velika podjetja použila manjša podjetja na ta način, da bodo kapitalisti manjša podjetja pokupili ali pa uničili. Konec tega procesa bo ta, da bodo ostale samo male skupine ve-

lekapitalistov in velikanske množice proletarcev. Poglejmo, kaj pa se je v resnici zgodilo od Marxovih časov pa do danes. Res je, da se je na nekaterih področjih izvršila koncentracija kapitala, toda nikakor ne s tistimi posledicami, kot jih je Marx predvideval. Manjša podjetja niso uničena. Nasprotno, število srednjih in malih podjetij se je silno pomnožilo. Prava koncentracija kapitala v eni sami roki se je izvršila samo v komunističnem svetu.

Tudi ni sledu o tem, da bi po Marxu napovedana koncentracija kapitala v kapitalističnih državah povzročila armado revnih in brezposelnih proletarcev. V industrijskih državah ne samo da ni brezposelnosti, ampak obstaja celo pomanjkanje delovne sile, kar je splošno znano dejstvo. Drugače je npr. v komunistični Jugoslaviji, zgrajeni na Marxovih načelih. Tam je po uradnih številkah okoli 700.000 brezposelnih, in koliko bi jih bilo šele, ako bi ne odšlo 1.000.000 delavcev na delo v kapitalistične države!

Delavske plače v zahodnih industrijskih državah se niso občutno izboljšale samo absolutno, ampak tudi relativno, t. j. po svoji kupni moči. O tem nam priča način, kako se delavstvo danes oblači, kako se hrani (v Argentini npr. dvakrat na dan meso in vino) in kakšna stanovanja ima. Delavci niso več množica analfabetov, ampak jih je mnogo, ki imajo višjo splošno in strokovno

izobrazbo, ki imajo zakonito urejen dopust in si tudi resnično privoščijo počitek in razvedrilo.

Kljub tem jasnim dejstvom pa komunistični agenti in časnikarji še vedno ponavljajo zmotne Marxove teorije o koncentraciji kapitala ter o obubožanju in brezposelnosti delavcev v kapitalističnih državah.

2.) Oglejmo si še Marxovo teorijo o vrednosti in presežni vrednosti.

Marxova teorija o vrednosti (ki pa ni niti izvirna Marxova teorija), pravi, da delo in samo delo daje vsaki stvari resnično vrednost. To je bila demagoška trditev, objavljena v Komunističnem manifestu, z namenom, da pridobi delavske množice za socializem in komunizem. Velika večina ekonomskih strokovnjakov vseh mogočih struj po vsem svobodnem svetu soglasno ugotavlja, da so Marxove teorije o vrednosti in presežni vrednosti popolnoma zgrešene. Tudi resni socialisti (zlasti nemški in angleški) zavračajo te teorije, ker vidijo, da so nevdržne in da nasprotujejo zdravi pameti. Premislimo samo to: nekatere stvari imajo veliko vrednost, čeprav ni v njih nobene ali kaj malo zgoščenega človeškega dela. Dr. Ahčin navede v svoji Socialni ekonomiji nekatere primere: veliko in izredno vrednost ima slučajna iznajdba, čeprav ni bilo vanjo vloženo nobeno delo. Isto velja za deviško

zemljo, ki ob istem trudu rodi mnogo več kot izčrpana zemlja. In kakšno vrednost ima voda v puščavi. So pa zopet dobrine, ki pa nimajo nobene vrednosti, dasi je v njih veliko zgoščenega človeškega dela, npr. skažena obleka, pokvarjeno blago, brezuspešno pa silno drago iskanje petroleja ali rude. Vrednost stvari se torej ne ujema z delom. Bistveni del vrednosti je res iz dela, toda ne vsa vrednost. Poleg človeškega dela odloča o vrednosti neke stvari tudi njena koristnost in sposobnost, da zadovolji človeške potrebe.

Zmotna je tudi Marxova teorija o presežni vrednosti. Po tej teoriji daje kapital delavcu le najpotrebnejše, le toliko, da je še vedno sposoben za delo; vse ostalo, kar bi moralo pripadati delavcu, pa vzame kapitalist. Gospodarska veda je te trditve že zdavnaj zavrgla, ker nikakor ne drži, da je človeška delovna sila edina stvar na svetu, ki več proizvaja, kot pa je njena vrednost. Ta „več“ se pri Marxu imenuje večvrednost ali — kakor to imenuje dr. Ahčin — presežna vrednost. Bistvena Marxova zmota je v tem, ker meni, da je vsa vrednost nekega izdelka odvisna zgolj od ročnega dela. To pa ne drži. V neki tovarniški izdelek ni vloženo samo ročno delo delavca, ampak je vloženo tudi duševno delo inženirja, delo iznajditelja, delo organizatorja tovarniškega obrata.

Marx in za njim komunistični

ekonomisti trdijo, da pobere kapitalist to, kar pripada delavcu. Kako pa je v komunističnem svetu? V Združenih državah Amerike dobi delavec v Fordovih tovarnah 1000 dolarjev na mesec, v Sovjetski zvezi pa dobi tak avtomobilski delavec (po podatkih Združenih narodov) 240 dolarjev. Kam gre „presežna vrednost“, ki je po Marxovem mnenju delavcu ukradena, v Sovjetski zvezi?

3.) Zmotna je tudi Marxova teorija o gospodarskih krizah.

Marx trdi, da se v kapitalističnem gospodarstvu nujno pojavljajo — in sicer vsakih 10 let — gospodarske krize, ki bodo to gospodarstvo uničile. Res je, da so se v drugi polovici prejšnjega stoletja in še po prvi svetovni vojni pojavljale v določenih razdobjih gospodarske krize. Te krize niso zajele samo kapitalističnih držav, ampak tudi Sovjetsko zvezo. Po drugi svetovni vojni pa se je za hodnim državnikom in gospodarskim strokovnjakom posrečilo te krize odpraviti, in so danes te krize zelo redke in ni govora o tem, da bi se te krize pojavljale vsakih deset let, kot je to predvideval Marx, in da bi mogle uničiti zahodni gospodarski sistem. In vendar beremo tudi v najnovejših komunističnih spisih, da se gospodarske krize v kapitalističnem gospodarstvu pojavljajo vsakih deset let. Pač pa v Sovjetski zvezi že leto za letom obstaja poljedelska kriza.

4.) Marx je v svojem komunističnem manifestu pozval delavce, da naj se združijo in naj se tako združeni bore zoper kapitaliste. Uspeh je bil ta, da so delavci osnovali svobodne delavske sindikate. Kot bojno sredstvo pa so imeli stavke. Kakšen je položaj danes? Danes so delavci v „kapitalističnih“ državah res združeni v svobodnih sindikatih, ki jih je Marx priporočal, in se v primeru

potrebe poslužijo stavk, da si izvojujejo svoje pravice. V komunističnih državah pa ni sledu o svobodnih sindikatih in še manj o pravici do stavke. Kaj bi dejal Marx, če bi doživel današnje čase?

Za reševanje socialnih in gospodarskih razmer na svetu niso prav nič potrebne in prav nič koristne zmotne Marxove teorije!
Rudolf Smersu

v družini

EVANGELIJ V LUČI ZAKONCEV

MOLITEV V DRUŽINI

Oktober pravimo tudi mesec rožnega venca, ker je posvečen misli na to vrsto molitve. Poleg Marijinega meseca, ki je v letu na poseben način posvečen Mariji, se tudi oktobra v duhu zbiramo okrog Marije, ki je tokrat še posebej učiteljica molitve.

Kot si je težko zamisliti dober zakon in dobro družino brez živahnih in nenehnih pogovorov, tako si težko zamislimo krščansko družino brez redne, tudi skupne

molitve, pa naj bo to zakonska, molitev moža in žene, ali družinska, molitev staršev in otrok. Verna zakonca večkrat preverjata svojo vernost prav z molitvijo, kot preverjata svojo zakonsko usklajenost z odprtostjo drug do drugega.

Pozdrav

Marija je tiste dni vstala in hitro šla v gore, v mesto na Judovem. Stopila je v Zaharijevo

hišo. in pozdravila Elizabeto. Ko je Elizabeta slišala Marijin pozdrav, je dete v njenem telesu poskočilo; in Elizabeta je bila napolnjena s Svetim Duhom in je z močnim glasom vzkliknila: „Blagoslovljena ti med ženami in blagoslovljen sad tvojega telesa!

In odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda? Zakaj, glej, ko je prišel glas tvoje ga pozdrava do mojih ušes, je dete v mojem telesu od veselja poskočilo. Blagor ji, ki je verovala; zakaj spolnilo se bo, kar ji je povedal Gospod!“ Marija pa je rekla: „Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se raduje v Bogu, mojem Zveličarju“ (Lk 1, 39-47).

Stiki

Po dolgem razmišljanju in pogovoru sva odkrila, da je najin zakonski problem — molitev. Ko sva skušala najti razlog za to, sva videla, da so najini medsebojni stiki, predvsem pogovori, površni in večinoma površinski. Nikdar nimava časa za sebe. V odnosu do Boga sva zelo podobno odkrivala neko hitrico in površnost, ki se je kazala v zelo kratkih molitvah iz navade. Te so se včasih zožile v en sam križ. Odločila sva se, da bova skušala poiskati v evangeliju govor ali boljše smer za najine zakonske odnose, ki se bodo očitno pokazali kot plodoviti tudi na verskem področju. Naletela sva na odlomek o srečanju

dveh poročenih žena, **Marije in Elizabete**, ki sta, začuda, omenjeni sami, brez mož. Vendar gotovo nista bila Jožef in **Zaharija** brez deleža pri tem... Najini stiki z Bogom morajo postati pristnejši.

Občudujeva Marijino zavzetost, ko **hitro gre** v svojem notranjem občutku potrebe po srečanju s sočlovekom in Bogom. Očitno je vse druge stvari pustila ob strani, čeprav je bila noseča in jo je doma čakalo delo. **Vstala je in šla v gore**. Kaj vse midva prej postoriva, preden se odločiva za molitev, ki bi ji posvetila malo več časa! Tudi za tole razmišljanje sva rabila kar tri mesece govorjenja, da „bi bilo dobro“ stvar prerešetati, se o njej pogovoriti, jo začeti... Morala sva začutiti pravo stisko notranje in zakonske praznine, da sva se odločila in odprla sv. pismo. Kot da bi „nekdo“ vedel, kako koristno bo to za naju in nama to preprečeval...

Mesto

Rada se izgovarjava, da naju to nemirno in zadušljivo mestno življenje ovira pri najinem prizadevanju, da bi se več posvetila sama sebi in Bogu. Pa vendar se Bog mora najti povsod, saj milijoni žive po mestih. Tudi Marija je odšla s podeželja v **mesto**, vsekakor manjše od najinega, a vendar hrupnejše od njene doma, a je ni oviralo, da se je srečala s svojo sorodni-

co in na poseben način z Bogom. Tudi naju Bog očitno čaka povsod, predvsem v najinem zakonu, pa naj le-tega živiva kjerkoli, čeprav sredi mestnega hrupa. Navsezadnje — če se imava resnično rada, kdo nama kaj more? In če nama Bog dejansko kaj pomeni, kako ga ne bi iskala in našla?

Vstop

Le začeti je treba, odločno **stopiti** na to pot, ki je nujna, bistvena, usodna: pogovor s sozakoncem in pogovor z Bogom. Oba se dopolnjujeta in pogojujeta, oba gradita zakon, dom, **hišo**, ki je veselje moža, žene in otrok. Teh najinih otrok, ki jima tako zelo želiva dobro, ki bi jih tako rada lepo vzgojila! Pa pozabljava, da je notranja moč staršev, notranje bogastvo in stik z največjim, najboljšim, najlepšim Bitjem nujno tudi za otroke najbolj bogat. Veliko knjig o vzgoji sva že prebrala, marsikatero predavanje ali nasvete poslušala o dobri vzgoji. **Pa sva skoraj vedno** razočarana nad svojo „prakso“, čeprav želiva spoznane stvari prenesti v življenje. Neučinkovitost v veliki meri izvira iz pomanjkanja notranje, duhovne, božje moči v nama. Edino ta resnično prepričuje in osvaja.

Pozdrav

Slovenska beseda **pozdrav** kar ponuja — zdravje! Zdravje med-

človeških odnosov, zdravje, ki izvira iz osebnega, pristrčnega, domačega odnosa do Boga. Te domačnosti in pristrčnosti nama manjka med seboj in do Boga. Pozdravljen, sprejet, dobrodošel bodi, dobri Bog, sredi med nama in v najini družini! Marija je preprosto, a tako pristrčno pozdravila Elizabeto, da je le-ta doživela pravi, a osrečujoči stres. **Ko je slišala Marijin pozdrav**, sta se njuni duši povezali in si povedali, da se razumeta, da se imata radi, da se dopolnjujeta. Morava priznati, da sva bila tudi midva najbolj blizu prav takrat, kadar sva zmogla skupno osebno molitev. Takrat naju je združeval največji Povezovalc duš.

Dete

Neverjetno — otroka — čeprav še nerojena, a tako živo navzoča, kot je navzoč vsak spočet otrok, sta postala deležna pozdrava in sreče, ki je izvirala iz tega pozdrava. **Dete** v Elizabetinem telesu je **poskočilo**. Vse matere vedo, kako otrok sodeluje z nosečo materjo. Verjetno so zato žene lažje dobre vzgojiteljice... Kako poskakujejo od veselja najini otroci, kadar sva midva vesela, kadar se zelo razumeva, kadar si vzameva časa za dom, kadar se pogovarjamo. Pa se sprašujeva, kako naj dobro vzgojiva svoje otroke! Osebni, globoki stiki povzročajo toploto in luč, bu-

dijo radost v človeku in okrog njega. Ali ne bi morala na najino molitev gledati tako?

Duh

Kakšno pot si je izbral Bog, da je izlil svojega **Svetega Duha** v nosečnico! Marijina želja po človeškem, iskrenem in toplem pogovoru s sorodnico, ki je delila z njo podobno, zakonsko usodo, je priklicala božjega Duha v Elizabeto v obilni meri. Kako vsakdanje, preproste stvari, a kako bogate Boga! A ko je človek poln Duha, ne more več molčati. **Z močnim glasom je vzkliknila.** Spregovorila so ženska usta, ki znajo tako lepo in osrečujoče blagoslovljati. Vsa hiša je bila polna veselja, smeha, pesmi, molitve, občudovanja. Koliko sta imeli povedati, kako sta pri tem gotovo sodelovala sicer molčeča moža! Saj o Jožefu nimamo niti ene same njegove besede zapisane v evangeliju. Možje težje prelijejo svoja čustva v besede...

Sad

Blagoslovljena žena spočne, nosi, rodi in vzgoji **blagoslovljen sad.** Blagoslovljen zakon vzgaja blagoslovljene otroke. To nama je postalo jasno kot še nikoli, kljub temu, da dobro veva, kako je vsak otrok samostojna osebnost, ki se lahko odloča po svoje. Tudi proti dobro nakazani poti staršev. A vendar se dobroti skoraj ne dá do konca upirati. Glo-

boka, trajna dobrotja je nalezljiva. **Sadovi najjinih teles,** otroci, so obsijani s toliko sonca dobrote in Boga, kolikor dobrote in Boga med nama premoreva. Ali ni tukaj bistvena potreba po medsebojnem pogovoru in po molitvi tako zelo jasna?

Vera

Marija je **verovala** v Boga, zato je lahko verovala v človeka. A tudi obratno. Preprosto, a toplo je ljubila soljudi, zato so ji srečanja z ljudmi vedno omogočali srečanje tudi z Bogom. Kako to odkritje kriči po razvijanju najine vere, molitve, a tudi nenehnega iskanja poti drug do drugega, do otrok in do drugih ljudi! Potem lahko resnično upava, da se bo **spolnlo** tudi nama, kar si najbolj želiva: da najino razumevanje ne bo poznalo konca, ampak samo razcvet. In da najina tako vroča želja, da bi svoje otroke dobro pripravila na življenje, ne bo zaman. Tako ali drugače, prej ali slej — morda šele ob šele ob koncu njihovega življenja — vendar gotovo.

Ušesa

Tako je prišel Marijin pozdrav Elizabeti tudi do najjinih **ušes.** Tudi v nama je povzročil veselje nad **Gospodom,** ki je tako blizu zakoncem in ki jih s takim božanskim veseljem napolnjuje z blagoslovom. Tudi najini duši **po-veličujeta** Boga in sta polni ra-

došti. Kakšno bogastvo sta torej zakonska in družinska molitev!

Kakšen blažen občutek naju prevzema, kadar odpirava svoji

duši! Kakšno doživetje za naju, kadar kličeva tebe, Bog, medse! Poškakujte, otroci, Bog je tukaj!

Vital Vider

Fran Levstik

Martin Krpan

(Nadaljevanje in konec)

Cesarica pa še zdaj ni bila pozabila košate lipe nad kamnito mizo na vrtu; zato je tudi ni bilo zraven, poslušala pa je za vrati, kakor imajo ženske navado, ki bi rade vse izvedele. Ko sliši, da cesar ponuja Krpanu svojo hčer v zakon, pride tudi ona in pravi: „Ne boš je imel, ne! Lipo si mi izpridil; hčere ti pa ne dam! Ljubeznivi moj mož, menda da ti je kri v glavi zavrela — ne morem ti dobrega reči — da govoriš take besede, ki sam dobro veš, da so prazne ena in druga. Pa tudi vas naj bo sram, vas, gospodje! Grdo je takó, da se mora kmet za vas bojevati! Še dan danes bi lipa lahko stala, pa tudi velikan več ne imel glave, ko bi vi kaj veljali. Pa saj vem: kar so se obabili možje, je vsaka baba neumna, ktera se omoži! Res je, Krpan, otel si cesarstvo in tudi Dunaj si otel; zato boš pa dobil vina sod, ki drži petdeset malih veder, potem sto in pet pogač, dvajset jancev; in pa osem in štirideset krač ti bomo dali. Dobro

me poslušaj! To moraš pa vse domu na Kranjsko spraviti, ako hočeš. Prodati pa ne smeš cepêra, ne tukaj ne na potu. Kadar boš na Vrhu pri Sveti Trojici, potlej pa stori, kakor se ti zdi. In ker zdaj nimamo tukaj nobenega Brdavsa več, menda ne bo napek, če osedlaš imenitno svojo kozico, ki praviš, da je kobilica, pa greš lepo počasi proti Vrhu. Pozdravi mi tamkaj vse Vrhovščeke, posebno pa mater županjo!“

Cesarica je to izgovorila pa je šla precej spet v svoje hrame. Vseh gospodov je bilo jako sram. Kaj bi jih pa tudi ne bilo? Prebito jih je obrenkala; prav kakor tacim gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudemu vremenu podoben. Kakor bi se za Mokrcem bliskalo, tako je streljal z očmi izpod srditnega čela; obrvi so mu pa sršele ko dve metli. Da te treni, kakó je bilo vsem okoli njega čudno pri srcu! Še cesar je plaho od strani gledal, cesar! Pa vender, ker sta bila vedno velika prijatelja, zato se počasi predrzne in reče mu: „Krpane, le

ti molči; midva bova uže naredila, da bo prav!“

Krpan ga pa nič ne poslušša, temuž zadene si na desno ramo kij, na levo pa mesarico, stopi k durim in reče: „Veste kaj? Bog vas obvari! Pa nikar kaj ne zamerite!“

Na te besede prime za kljuko, pa kakor da bi hotel iti.

Cesar poteče za njim: „Čaki no! Daj si dopovedati! Bog nas vari; saj menda nisi voda!“

Krpan odgovori: „Koga? Menite, da nisem še zadosti slišal, kali? Meni bi gotovo segla brada uže notri do pasa, ali pa še delj, ko bi se ne očedil vsaki teden dvakrat; pa bo kdo pometal z manoj? Kdo je pome poslal kočijo in štiri konje? Vi ali jaz? Dunaja ni bilo meni treba, mene pa Dunaju! Zdaj se pa takisto dela z manoj? In pa še zavoljo mesa in vina moram očitke požirati? Uže nekatere matere sem jel kruh, črnega in belega; nekterega očeta vino sem pil: ali nikjer, tudi pri vas nisem in ne bom dobil take postrežbe, kakoršna je v Razdrtem pri Klinčarji. Ni grjega na tem svetu kakor to, če se kaj da, potlej pa očita! Kdor noče dati, pa naj ima sam! Pa tudi, kdo bi mislil, da lipove pravde še zdaj ni kraja ne konca? Ali je bilo tisto drevesce vaš bog ali kaj? Tak les raste za vsacim grmom, Krpana pa ni za vsacim voglom, še na vsacem cesarskem dvoru ne, hvalo Bogu! Darove pa spet take dajate, da človek ne more do njih; to je ravno, kakor bi mački miš na rep privezal, da se potlej vrti sama

okrog sebe, doseči je pa vender ne more. Petdeset malih veder vina, pet in sto pogač, dvajset jancev in pa osem in štirideset krač; tako blago res ni siromak; ali kaj pomaga! Prodati ne smem; z Dunaja na Vrh pa tudi ne kaže prenašati! Pa jaz bom drugo naredil, kakor se nikomur ne zdi! Deske si bom znesel na dvorišče, in ako jih bo premalo, potlej bo pa drevje zapelo. Vse bom posekal, kar mi bo prišlo pod sekiro, bodi si lipa ali pa lipec, hudolesovina ali dobroletovina, nad kamnito ali nad leseno mizo; pa bom postavil sredi dvorišča kolibo in tako dolgo bom ležal, dokler bo sod moker, pa dokler bom imel kaj prigrizniti. Ampak to vam pravim: samo še enkrat naj pride Brdavs na Dunaj, potlej pa zopet pošljite pome kočijo in služabnika, ali pa še celo svojo hčer, ki ne maram zanjo malo in dosti ne; pa bomo videli, kaj boste pripeljali z Vrha od Svete Trojice! Ako bo Krpan, mesa in kosti gotovo ne bo imel; ampak iz ovsene slame si ga boste morali natlačiti; pa se ga ne bodo še vrabci dolgo bali, nikar uže velikani! Mislil sem iti brez besedice govorjenja. Ker ste me pa sami vstavili, ne bodite hudi, če sem vam katero grenko povedal; saj menda veste, kako je djal rajnik Jernejko na Golem: „Ali ga bom s pogačo pital, kadar se s kom kregam! Kar ga bolj vjezi, to mu zabelim.“ Zdaj pa le zdravi ostanite!“

Cesar pravi na to: „Martin, potrpi no! Vsaj ne bodi tako neučakaven. Ti ne pojdeš od naše hiše,

verjemi da ne! Saj sem jaz gospodar, veš!“

Krpan odgovori: „Vsaki človek je tak, kakoršnega je Bog dal; vsaki ima nekaj nad sabo; kdor ni grbast, morda pa je trobast! Moje obnašanje ni za vas, užé vidim, da ne. Tega se tedaj ne menimo, da bi jaz tukaj ostal. Saj tudi kobilica, ki se ji pravi kozica, ni vájena zmirrom ob suhi krmi. Doma se je pasla po gozdu, na potu pa ob cestah!“

Na to pristopi minister Gregor, ki je imel ključé od cesarske kase, ker taki imajo za vsako reč posebej služabnika. Minister se oglasi: „Cesarost, veste kaj? Vaš norec Stehàn je umrl; včeraj smo imeli

osmi dan za njim, Bog mu daj nebeško luč! Stehèn in Krpan, to si je nekam jako podobno. Kaj menite? Morda bi le-ta prevzel njegovo službo? Nič se ne vé. Zvitorepec je; debel je; smešen tudi, jezičen ravno tako; vse krščanstvo ga nima tacega!“

Krpan odgovori: „Magister Gregor, veste kaj?“ Enkrat sem bil vaš bebec, dvakrat pa ne bom. Smejalo bi se malo in veliko meni in moji zarobljeni pameti, ko bi to naredil. — Zdaj pa dobro, da mi je prišlo na misel! Kmalo bi bil pozabil, kar imam užé dolgo na jeziku. Cesarost, nekdam ste me bili srečali s kobilico v snegu, kaj ne?“

Cesar: „Bilo je tako, bilo!“

Krpan: „Kaj pa sem nesel na tovoru?“

Cesar: „Bruse pa kresivno gobo.“

Krpan: „To je bilo tačas, ko ste se vi peljali v Jeruzalem.“

Cesar: „Bosa je ta! K morju sem šel; za Jeruzalem toliko vem, kolikor za svojo zadnjo uro.“

Krpan: „Jaz pa za bruse in kresivno gobo ravno toliko. Takrat, veste, vam nisem bil resnice povedal, kar mi je še zdaj žal. Angleško sol sem prenašal. Saj se nisem bal prav za prav ne vas, ne vašega kožijaža. Pa taka je le: kadar se človek zasukne s pravega pota, naj bo še tako močan, pa se vender boji, če veja ob vejo udari.“

Na to pravi minister Gregor: „Ne veš, da je prepovedano? To je nevaren človek; državi dela škodo. Primite ga, zaprimo ga!“

Krpan: „Kdo me bo? Morda vi dolgotec, ki ste suhi, kakor razžen; ki je vas in vašega magistrovanja z vami komaj za polno pest? Z eno samo roko vas porinem čez svetega Štefana streho, ki stoji sredi mesta! Nikar praznih besed ne razdirajte!“

Cesar pravi: „Le ti meni povedi, če bi morda še kaj rad. Midva ne bova v sovraštvu ostala ne, če Bog da, da ne. Minister Gregor, ti ga pa le pusti! Užé jaz vem, kako je!“

Krpan odgovori: „Poslušajte me tedaj! Moje otepanje z Brdavsom vém, da je imena vredno. Kaj se zna? Morda bodo postavači še celo skladali pripovedovavke in pes-

mi, da se bo govorilo, ko ne bo ne vas ne mene kosti ne prsti, če ne bo magister Gregor dal drugače v bukve zapisati. Pa naj stori, kakor če; meni se ne bo s tem ne prikupil ne odkupil. Ampak vender je vsaki delavec vreden svojega plačila, to sem v cerkvi slišal. Če je vaša draga volja, dajte mi tedaj pismo, ki bo veljavno pred vsako duhovsko in deželno gosposko; pa tudi svoj pečat morate udariti, da bom brez skrbi nosil angleško sol po svetu. Če mi to daste, naj bom ves malo-pridnež, kolikor me je pod klobukom, ako vam bom kdaj kaj optikal, dokler bom tovoril!“

Cesar je bil precej pri volji; minister Gregor pa nikakor ni pri-tegnil. Ali cesar ga ni poslušal, ampak še le djal je: „Gregor, vzemi pero, pa zapiši, kakor je Martin rekel!“

Minister Gregor se je kisló držal, branil se pa le ni, kar so mu veleli; zakaj cesarja se vender vsaki boji. Kadar je bilo pismo narejeno in zapečatenó, pravi cesar Krpanu: „Martin, ali prodaš meni pogače in vino, pa kar je še družih reči? Najlaže bo tako, lej! S cesarico bom užé jaz govoril, da bo prav. Mošnjo cekinov ti dam; ti boš pa blago pustil. Kdo bo to prenašal z Dunaja do Svete Trojice?“

Krpan odgovori: „Poldrugo možnjo pa še kakšno krono po vrhu, vem, da je lepo vredno, ko bi prodajal brat bratu. Pa naj bo, no, pri vas ne bom na tisto gledal. Samo da jaz ne bom imel pri cesarici

zavoljo tega nikakoršnih ohodkov; ne lazim rad okoli gosposke! Pa saj imam priče, da ste vi prevzeli vse sitnosti, ki bodo prišle prvič ali drugič iz tega, dobro me poslušajte!“

Cesar mu de: „Nič se ne boj; to bom užé poravnal sam brez tebe. Ná mošnje; tu je pa še pismo. Saj nocoj tako še ne pojdeš iz grada, če le misliš iti; priklonil se je užé dan ter noč se bliža.“

Ali Krpan odgovori: „Lepa hvala vam bodi najpopred za pisemce, da ga bom v zobe vrgel vsacemu, kdor me bo vstavljal na cesti; pa tudi zavoljo mošnjička se ne bom krčil. Kaj se vé, kaj zadene človeka v neznanji? Morda mi utegne še na hvalo priti. Vselej pravijo: bolje drži ga, kakor lovi ga! Pri vas pa ne bom ostajal čez noč, ako se vam ne zamerim skozi to. Užé hudo me ima, da bi spet enkrat bil na Vrhu pri Sveti Trojici. Samo še nekaj bi vas rad prosil, ko bi mi dali človeka, da bi me spremil do ceste. Mesto je veliko; hiš je, kolikor jih nisem še videl, kar sol prenašam, akoravno sem užé v Fiumi bil, tudi v Capo d'Istria, na Vrhniki in v Ljubljani; ali tolicih ulic ni nikjer. S kočijažem sva se hitro vozila in toliko vem, kod sem prišel, kakor bi bil imel oči zave-

Veter trka na drobna okna, nocoj se samote boji, klenkovček v mrak toži in joka, v burji za duše trpi.

Vsi smo z nočjo obmolknili, zrak po trohnobi diši, luč prav do kraja odvili, do njih poiskali poti.

Marjan Jakopič

zane; pa sem vender gledal na levo in tudi na desno; ali to ni dano vsacemu človeku, da bi vselej vedel, kje je.“

Cesar mu je obljubil svojega služabnika, potlej mu je roko podal, pa tudi Gregorju velel, da naj mu jo poda. Minister se ni branil; ali vender je bil zavoljo pisma ves zelen od jeze.

Krpan zadene kij in mesarico, in to so bile njegove zadnje besede pred cesarjem: „Ko bi se spet oglasil kak Brdavs ali kdo drugi, saj veste, kje se pravi na Vrhu pri Sveti Trojici. Pozdravil bom pa užé Vrhovščeke in mater županjo. Zdravi ostanite!“

„Srečno hodi!“ pravi cesar, minister Gregor pa nič.

Kdor druge ponižuje, poniža najprej sam sebe. Zmerom moramo biti pripravljeni, da ljudem pomagamo in jim krepimo zaupanje vase in spoštovanje samega sebe. Poniževanje je nekaj dobrega, če to delamo pri sebi. Krepi samozavest drugih pa si boš pridobil zveste prijatelje.

Thomas A. Laid

Nove knjige

Revolucija okoli Limbarske gore

V Argentini je izšla nova slovenska knjiga z naslovom „Revolucija okoli Limbarske gore“, ki zelo podrobno popisuje dogodke med drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo v krajih okoli znane Limbarske gore, kot npr. v Moravčah, v Pečah, na Vačah, na Sv. gori nad Litijo, na Dolskem, v Dolu, v Kresnicah, v Ihanu, v Domžalah, v Mengšu, na Brdu in št. Vidu pri Lukovici, v Dobu, pri Sv. Križu in pri Sv. Trojici nad Moravčami in drugod.

Knjigo je za tisk pripravil, izdal in založil dr. Filip Žakelj, brez dvoma naš najbolj plodovit in zaslužen (in skoraj tudi edini) pisec in založnik knjig, ki opisujejo dobo druge svetovne vojne in komunistične revolucije na Slovenskem. Da pa je ta knjiga nastala, ima zelo velike zasluge Moravčan **Jože Javoršek**, ki se je več let trudil, da je najprej sam napisal daljšo vrsto spominov in da je pridobil tudi vrsto sodelavcev, med katerimi je treba posebej omeniti **Jožeta Cerarja**, ki je za to knjigo prispeval mnogo zgodovinskega gradiva.

Naj na kratko navedemo vsebino te obsežne knjige, ki ima 590 strani, 82 fotografij in zemljevid krajev okoli Limbarske gore. Kako obsežna je vsebina knjige, dokazuje že to, da vsebuje kazalo štiri strani naslovov posameznih poglavij oziroma sestavkov. — Uvodne misli

so napisali: dr. Filip Žakelj, prelat France Novak in Jože Košiček. Daljše opise so prispevali: A. Č. E. (Moravska fara med okupacijo in revolucijo vsa krvava); Jože Javoršek, ki pripoveduje, kaj je doživljal pred drugo svetovno vojno, pod nemško zasedbo, med komunistično revolucijo in v begunstvu; Jože Cerar (Vi ste se za vero borili). Poleg omenjenih obširnih opisov so objavljeni tudi krajši, katere so napisale priče dogodkov kot npr. Franc Bergant st., France Krule, L. Gril, Ivan Rode, Ivan Klemenčič, Vinko Zaletel, Minka Novak, Pavel Slapar, Tone Javoršek in drugi.

V knjigi so lepo podani liki mnogih slovenskih duhovnikov in laikov, ki so bivali v okolišu Limbarske gore in katere so komunisti pobili med revolucijo: Fortunat Majdič, duhovnik France Malovrh, Jože Loboda, Karel Pele, bogoslovec Alojzij Breznik, Janez in Ciril Klopčič, Franc Roglič, duhovnik Srečko Huth, Franc Kokalj, Mavricij Kopač, Martin Ravnikar, Janez Jerin, duhovnik Boris Kerč, Ivan Kos, Ivan Krušič, Vinko Novak, Andrej Rode, Jože Urbanija in še drugi.

Vrednost knjige je zlasti v tem, da so jo povečini napisale priče dogodkov, torej osebe, ki so to, kar popisujejo, same doživele. Zato smemo trditi, da je knjiga v veliki meri dokumentarna knjiga in vsebuje zato resnično snov za zgodovinarja medvojne in revolucijske dobe. Knji-

ga naj bi dala pobudo za to, da bi vsak slovenski okraj dobil tako podroben opis dogodkov iz tiste naše tragične dobe.

Knjiga je seveda posebno zanimiva za vse rojake iz krajev okoli Limbarske gore, toda ima svojo vrednost za vse Slovence, ker so se podobni komunistični zločini dogajali po vsej slovenski zemlji.

Rudolf Smersu

„Loška dolina žrtev revolucije“

Zopet je izšla knjiga o žalostnih dogodkih v domovini med komunistično revolucijo. Knjiga je izšla v založbi Sij (Zrenja in uvidi V) z naslovom „Loška dolina žrtev revolucije“. Obsega 92 strani in ima mnogo slik. Knjiga je nekak zbornik, ki obsega več člankov in tudi nekaj pesmi in črtic. Urednik tega zbornika ni naveden. Pisca glavnih zgodovinskih člankov sta prof. Srečko Baraga in msgr. Matija Škerbec. Prof. Baraga, ki je domačin iz tamošnjih krajev, je v svojem prvem članku „Loška dolina“ podal kratek zemljepisni in zgodovinski pregled Loške doline. Drugi članek „Partizanstvo v Loški dolini do oktobra 1943“ pa obravnava zločinsko delovanje partizanov do zloma Italije. Je to gotovo najpopolnejše poročilo o nastanku in zločinih Osvobodilne fronte in komunističnega partizanstva v Loški dolini. Popisana so nasilja in številni umori vernih in zavednih Slovencev in Slovenk. Objavljenih je tudi mnogo slik teh žrtev. Tudi je popisano dvolično postopanje italijanskega okupatorja, ki ni varoval

ljudstva pred komunisti, ampak je z njimi celo sodeloval z namenom, da uniči čim večje število Slovencev. Omenjena je tudi ustanovitev Vaške straže v Pudobu, v Kozariščah in v Danah.

Msgr. Škerbec opisuje v svojem prvem sestavku „Loška dolina pred viharjem“ razmere v Loški dolini pred drugo svetovno vojno, ki so privedle do poznejših težkih dogodkov v Loški dolini. V drugem sestavku pa je ponatisnjeno poročilo msgr. Škerbca, objavljeno v „Krivdi rdeče fronte“, III del. Tu so omenjeni komunistični zločini nad prebivalci Loške doline po zlomu Italije. Omenjena je tudi ustanovitev notranjskega domobranskega — Rupnikovega — bataljona. Dotakne se tudi Vetrinja in izročitve domobrancev partizanom. Med temi izročeni je bilo 173 oseb iz Loške doline, ki so bile vse pobite. Doma pa je bilo pobitih ali zažganih še 20 oseb.

Posebno vrednost ima sestavek domačinke s. Marije Mišič „Ogenj in smrt v Grahovem novembra 1943“, v katerem kot živa priča opisuje napad partizanov na domobransko postojanko v Grahovem, katero so zažgali in v kateri so domobranci (med njimi poveljnik Kremžar in pesnik Balantič) zgoreli. — Važen je tudi članek Jožeta Škerbca (iz Ranelagha), ki v leposlovnih obliki popisuje pot Slovencev v internacijo na Ustico in pozneje v Chiesa Nuova, po zlomu Italije pa vrnitev v Ljubljano, kjer so šli med domobrance.

Izredno lepa je črtica Mirka Ja-

vornika „Zemlja ob jezeru“, v kateri je v čudovitih barvah popisana Cerknica, njena okolica in Cerkniško jezero. Težko bi bilo najti tako v slovenski kakor tudi v tuji literaturi podoben pokrajinski opis.

S to knjigo in z „Revolucijo okoli Limbarske gore“ smo v teku enega leta dobili opis medvojnih dogodkov v dveh slovenskih krajih. Prav bi bilo, da bi bili na podoben način opisani medvojni in revolucijski dogodki v vseh slovenskih krajih.

Rudolf Smersu

Op.: Obe recenzirani knjigi sta na voljo pri izdajateljih in tudi v Dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši.

Prof. Martin Jevnikar o Truhlarjevi pesniški zbirki Kri in Motnordeči glas

V letošnjem letniku DŽ smo objavljali poezijo iz pesniške zbirke Vladimirja Truhlarja „Kri in Motnordeči glas“. O tej zbirki je zapisal univ. prof. dr. Martin Jevnikar med drugim:

V zapuščini p. Truhlarja sta ostali še 2 neobjavljeni — in zadnji — pesniški zbirki: „Kri“ in „Motnordeči glas“... Vsaka teh zbirk predstavlja svojevrsten svet, iz praktičnih razlogov pa sta bili objavljeni skupaj. Knjigo je izdala v samozaložbi pesnikova sestra Zora Langus-Truhlar.

V zbirki „Kri“ je 60 drobnih, izdelanih, prefinjenih prebliskov, resnic, misli ali podob, ki obsegajo 4 do 10 verzov. Izpovedujejo stisko sodobnega človeka v našem svetu,

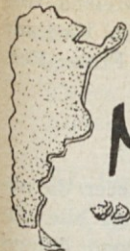
njegovo osamelost, neuresničenost, resignacijo, okamenelost srca, umiranje, človeka, ki je razpet med klic krvi in hrepenenje po duhovnosti, po Absolutnem.

„Motnordeči glas“ obsega 20 pesmi. V tej zbirki se je Truhlar čudovito umiril, se umaknil iz vidnega sveta v svojo notranjost, v dno svoje biti, kjer posluša „zamolklordeči glas“, kjer doživlja Absolutnega, kjer najde mir in uteho in kjer razume vse: vero, molitev, sveto pismo, smrt...

To je zbirka izrazito duhovne lirike, v kateri se zreli pesnik v svojem dnu biti poglablja v doživljanje Boga, ki se mu primika in odmika, da ga v „nikoli in v ničemer ne morem zaseči“, a mu „zamolklordeče govori“ Prabesedo. — Truhlar kot pesnik, teolog in filozof posluša to besedo in jo ponavlja za Njim. In svet se mu odpira v vsej svoji urejenosti in „tudi od zunaj, od vsepovsod“ mu prihaja Bog naproti, vedno v podobi poveljčane-ga, krvavega Jezusovega obraza. Naj poje o tem in onem, povsod istopa to doživljanje, ki je dalo pesniku mir in ga pripravilo, da odide z Bogom „v najine vrte, v najin vinar-gard“.

Pesnikova izpoved je podana v svojevrstnem jeziku, ki si ga je ustvaril Truhlar že v prejšnjih zbirkah, tu ga je le še izčistil, zgostil in poplemenitil, pobarval z različnimi barvnimi odtenki.

Oblika pesmi je svobodna, nevezana, razporejena v kitice in neko notranjo ritmiko. Nekatero pesmi i-

Med nami v Argentini

Občni zbor DS v Mendози

6. julija je imelo Društvo Slovencev v Mendози svoj 31. redni občni zbor. Največja skrb društva je v zadnjih časih posvečena gradnji novega Slovenskega doma. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Stane Grebenc, 1. podpredsednik Pavle Bajda, 2. podpredsednik Janez Štirn, tajnik Lado šmon, blagajničarka Matilda Petrena, knjigovodja inž. Jože Germ, gospodar Peter Slovša, odborniki: Davorin in Miha Hirschegger, Miha Bajda, Lóvro Jerovšek, knjižničarka Darinka Žumer, kult. referent inž. Janez Grintal, nadz. odbornika Dominik Heinrihar in Luka Grintal, v razsodišču Peter Bajda st. in prof. Božidar Bajuk, za gradbeni odbor arh. Božidar Bajuk, Maks Ov-

majo skoraj himnično dikcijo. Vsaka beseda je premišljena, polna vsebine, zato so verzi tako kratki, kot bi sprti odkrival skrivnosti in jih nival v verze kot jagode na rožnem vencu.

„Motnordeči glas“ je krona Truhlarjevega pesniškega ustvarjanja, po vsebini najgloblja zbirka, po pesniškem izrazu najbolj dovršena.

čjak in Frido Hirschegger, za pevske zbor zborovodja Božidar Bajuk, za šolski odbor Jaka Bajda, Pavlina Bajda in Ana Ovčjak, za srednješolski tečaj inž. Marko Bajuk.

G. Jure Rode — doktor cerkvenega prava

Na fakulteti za cerkveno pravo papeške Gregorijanske univerze v Rimu je konec junija uspešno branil svojo doktorsko tezo duhovnik Jure Rode. V doktorskem delu je zgodovinsko osvetlil razvoj vprašanja v zvezi z neločljivostjo med zakonsko pogodbo in zakramentom. Dr. Jure Rode je med študijem v Rimu mesečno prihajal v Milano, kjer je skrbel za slovensko naselbino. Avgusta se je vrnil v Argentino in spet prevzel delo v slovenskem dušnem pastirstvu in na buenosaireški škofiji. Čestitamo!

Marijanska prireditev v Mendози

Slovenski pevske zbor v Mendози je v okviru letošnjega marijanskega leta v Argentini priredil koncert Marijinih pesmi v nedeljo 13. julija v kapeli sester mercedark. Uvodno besedo je spregovoril dušni pastir Jože Horn, zbor je pod vodstvom prof. Bo-

židarja Bajuka zapel 20 skladb, recitatorja Frida Bajda in inž. Marko Bajuk pa sta povezovala spored. Koncert je sklenil blagoslov z Najsvetejšim.

Obletnica Hladnikovega doma

V nedeljo 27. julija so rojaki iz Slovenske vasi praznovali 27. letnico svojega društva. Dopoldanski program se je začel s sveto mašo, ki jo je daroval dr. Alojzij Starc v cerkvi Marije Kraljice. Popoldanski spored je bil v Hladnikovem domu ob 16: dviganje zastav (predsednik društva Slovenska vas Ignacij Glinšek in tajnica Marija Gorše), himna Slovenija v svetu, pozdrav predsednika društva Glinška, ki je glosiral geslo dneva: Slovenec sem, Slovenec čem ostati in Slovenska pesem naj živi!, nastop dekliškega pevskega zbora Zarja: 2 Prešernovi (Zdenka Jan), nastop šolskih otrok v počastitev Slomška: pesmi in recitacije, nastop folklorne skupine (Bogo Rozina), govor Lojzeta Rezlja, nastop pevskega zbora z orkestrom (Ivan Mele). Program je zasnoval Stane Mehle, povezovala pa sta ga Dani Igljč in Hinko Kunc.

Občni zbor v Carapachayu

9. julija je imel Slovenski dom v Carapachayu svoj 20. redni občni zbor. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Edi Škulj, podpredsednik Vinko Aljančič in Jože Markež, tajnik Janez Žnidar, blagajnik Janez Amon, pomočnik Franci Korošec, kulturni referent Aleksander Pirc, gospodar Ivan Žnidar, odbornika Jože Korošec in Ivan Sušnik,

za zvezo mater in žena Helena Gričar, za nadzorni odbor dr. Vladimir Pezdirc, Lojze Rezelj in Franc Resnik.

Duhovne vaje za dekleta

Od petja 25. julija zvečer do nedelje 27. julija popoldne so bile duhovne vaje za dekleta v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu. Duhovnih vaj se je udeležilo 38 deklet, vodil jih je lazarist Jože Bokalič.

Gallusov koncert

V soboto 2. avgusta ob 20,30 je Slovenski pevski zbor Gallus priredil v cerkvi Naše Gospe iz Fátíme (Cerrito, Lomas del Mirador, Ramos Mejía) koncert Marijinih pesmi ob letošnjem Marijinem letu v Argentini. Program pesmi je bil naslednji: Mav: Lučke gorijo; Gruber: Pojoč se oglašimo, Lepa si, Marija; Hladnik: Zvonček, čuj, večerni (izvedle Gallusove Mladenke); Premrl: Mati dobrejša sveta; Mav: Kako si nam draga, Dajte mi zlatih strun; Sattner: S cveticami te venčamo; Niedrist: Tebi ta pomlad doni; Mav: Zdrava Marija; Varuj nas; Foerster: Ave Marija (iz opere Gorenjski slavček) — izvedel mešani zbor; Mav: Kdo je ta? in Večerni zvon — v izvedbi mešanega zbora in zbora mladenk; Tomc: Marija, kraljica Slovencev (Kantata za zbor, kvartet, soliste in orgle) — izvedel mešani zbor.

Ves program je dirigiral dr. Julij Savelli, mladenke je naštudivrila in koncert spremljala na orglah prof. Anka Savelli-Gaser, kot solisti so pe-

li Katica Lipušček-Peretti (sopran), Jože Malovrh (bariton) in Vinko Klemenčič (bas bariton), v kvartetu pa Katica Lipušček-Peretti, Marjana Lipušček, Ivan Rode in Jože Malovrh.

XI. Pevsko glasbeni festival

V soboto 9. avgusta je bil v dvorani Slovenske hiše mladinski pevsko-glasbeni festival v priredbi zveznih odborov SDO in SFZ. Uvodne besede je spregovoril predsednik SFZ Pavel Pleško.

V I. delu programa so nastopili: Anica Arnšek (flavta); Andrej Kocmur (bas), Marjan Loboda (baterija), Milan Magister ml. (kitara); Mladinski zbor Gallus (pod vodstvom prof. Anke Savelli-Gaser, pri klavirju prof. Mirjam Klemenc); Irena Rezelj (klavir); mladinski zbor „San Martin“ (pod vodstvom Vinka Klemenčiča); Ciril Loboda (elektronske orgle); Dekliški zbor Zarja (pevodkinja Zdenka Jan); Sandra Klemenčič in Anica Skarlovnik (kitari), v drugem delu sporeda pa sestre Klemenc (flavta, flavta traversa, klavir in ksilofon) in Gusti Čop (trobenta); Dekleta iz Slovenske vasi (pod vodstvom Ivana Meleta); Andrej Jan (klavir); Mladinska skupina iz Berazateguija pod vodstvom Jožeta Omahne (6 flavt); prof. Mirjam Klemenc (klavir); orkester „Magnum“; Mladinski zbor San Justo (pod vodstvom Andreja Selana) in vokalni

.....

kvartet Markovič. Za sklep so vsi nastopajoči in udeleženci zapeli mladinsko himno: Slovenska smo mladina. Vseh nastopajočih je bilo nad 160. Scenografijo je oskrbel Narte Kinkel, lučne in zvočne efekte Janez Jereb in Milan Magister, program sta pa povezovala Damjana Andrejak in Gregor Batagelj.

Romanje v Lourdes

V nedeljo 17. avgusta je bilo romanje k lurški Mariji v Santos Lugares. Ob 15,30 se je začela pobožnost pred lurško votlino. Po uvodni pesmi in 2 desetkah rožnega venca so bile pete litanije, med ostalimi desetkami pa se je vila procesija v gornjo cerkev. Za križem so šli moški in fantje, narodne noše, ministranti, štirje fantje s podobo lurške Marije, duhovniki (11), redovnice, žene in dekleta.

Na romanje smo se pripravljali z Baragovo devetdnevnicco ob 150 letnici Baragovega odhoda v misijone. Prosili smo, da bi bil naš svetniški kandidat čimprej proglašen za svetnika. Molili smo za 2 čudežni ozdravljenji. Tudi dr. Alojzij Starc, ki je s Francetom Bergantom in Janezom Pintarjem opravil romarsko mašo, je v pridigi govoril o Baragi in priporočil molitev za njegovo beatifikacijo. Lepo popoldne je pripomoglo, da se je romanja udeležilo okrog 2 tisoč rojakov.

Bog se razodeva tudi v vesti. Vest je naš najboljši svetovalec in učitelj, naš najzvestejši prijatelj, včasih pa tudi naš najhujši sovražnik. Brez vesti bi bili kakor ladja brez krmarja na odprtem morju.

Billy Graham

Novice

IZ SLOVENSKE

6. zvezek Cerkvenih dokumentov

6. zvezek zbirke Cerkveni dokumenti, ki jo izdaja Družina, objavlja v slovenščini 7 papeževih govorov, ki jih je imel Janez Pavel II. na Irskem od 29. IX. do 1. X. lani, in 10 najvažnejših, ki jih je imel v ZDA od 1. do 7. oktobra lanske leto.

Mati Terezija v Ljubljani

Ustanoviteljica reda „misijonark ljubezni do bližnjega“ Nobelova nagrajenska za mir mati Terezija je 30. junija popoldan obiskala Ljubljano. Prišla je v Ljubljano na povabilo ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija šuštarja. Po obisku zastopnikov ljubljanske mestne skupščine na Magistratu se je v semenišču zadržala v daljšem pogovoru s šolskimi sestrami. V prisrčnem pomenku je potekalo srečanje matere Terezije in njene spremljevalke s škofi šuštarjem, Jenkom ter Leničem. Poldrugurno srečanje je potlej bilo v nadškofijski dvorani; srečanja so se tu udeležili predstavniki oblasti, zastopniki redovniških skupnosti, župnij in drugi. Nadškof šuštar je pozdravil mater Terezijo v imenu vseh navzo-

čih, nakar je mati spregovorila o svojem delu v Indiji in drugod. Ob polpetih je bila pri nadškofovi maši v stolnici. Po maši je imela daljši nagovor, za tem pa prisrčen pogovor z ljudmi na škofijskem dvorišču. Govorila je o Bogu, o molitvi, o ljubezni.

Njen red šteje 1.800 sester, 800 bratov. Ustanovila ga je v Kalkuti leta 1949. Sedaj je odprla v Skopju novo redovno hišo, 179. po vrsti. Hišo imajo tudi v Zagrebu. Terezijine sestre oskrbujejo 165 sirotišnic, bolnišnic in domov za ostarele in bolne. Leta 1971 je ustanovila nove postojanke v newyorškem predmestju Harlem in v Belfastu.

V 7 letih so v Indiji skrbele za 189 tisoč otrok, oskrbujejo 553.000 gobavcev, v 25 letih so v Indiji pobrale z ulic 40.000 ljudi, od katerih jih je umrlo 18.000. V 2 etiopskih mestih dnevno oskrbujejo s hrano 4.000 ljudi. V Indiji kuhajo vsak dan za 7000 ljudi. Tisoče in tisoče je ubogih na ulicah Kalkute in drugih mest, ki jim pomagajo z obleko, hrano in streho.

Tudi poklicev ne primanjkuje. V Indiji imajo 311 novink, v Rimu 58, v Afriki 20, na Filipinah 26, v New

Yorku 16, v Zagrebu so 4 pripravni-
ce. Sestre vstajajo ob 4,40, potem
molijo hvalnice, premišlujejo, potem
je maša, popoldne je spet duhovno
branje, vsak večer od pol 7 do pol 8
pa je čiščenje pred Najsvetejšim. En
dan v tednu ostanejo doma pri celo-
dnevni duhovni obnovi. Poleg zaob-
ljub čistosti, pokorščine, ubošva in
ljubezni do bližnjega se zavežejo, da
se bodo z vsem srcem, z vso dušo,
povsem svobodno in brezplačno po-
svečale najbolj ubogim, zavrženim,
lačnim, žejnim, umirajočim, takim,
ki ničesar nimajo, in nikogar, ki ne
vedo kaj pomeni biti ljubljen, ljubiti,
kaj je prijazen nasmeh, prijateljska
beseda... Tudi proti splavu se bori-
jo s posvojitvijo otrok. Vsak dan jih
veliko sprejmejo v svoje domove. Ne
spreobračajo, vendar noben, ki umr-
je, ne umre brez krsta. Umirajočim
pomagajo umreti v božjem miru.
Moliti moramo na svojih domovih, v
družinah, v skupnostih, kajti samo
molitev bo zanetila medsebojno lju-
bezen — do bližnjega, do sosedov,
do soljudi, ki nas potrebujejo. — V
ljubljski stolnici in potem na dvo-
rišču je sestri obdala ogromna mno-
žica rojakov, posebno veliko je bilo
mladih ljudi. Mati Terezija je že s
svojo navzočnostjo in s svojo prepro-
sto besedo mnogim poglobila vero in
ljubezen do Boga in človeka.

Peš romanja mladih

K Mariji na Ptujsko goro, v o-
srednje Marijino svetišče na štajer-
skem je prišlo 500 mladih iz različ-
nih krajev mariborske škofije v noči
med 27. in 28. junijem. Skupaj z

mladino je romalo tudi 40 duhovni-
kov asistentov. V istem času je bilo
peš romanje na Brezje, ki se ga je
udeležilo nad 600 mladih kristjanov
in nad 20 duhovnikov. Iz nekaterih
primorskih krajev pa so skupine mla-
dih poromale na Sveto goro v noči
med 3. in 4. julijem. Bilo jih je
okrog 150 s 5 duhovniki. V božjepot-
nih cerkvah so mladi imeli evhari-
stično bogoslužje.

Baragov dan v Metliki

Ob lepi udeležbi vernikov je nad-
škof šuštar 13. julija dopoldne pod
staro lipo ob metliški cerkvi vodil
bogoslužno praznovanje letošnjega
Baragovega dne. Z njim je somaše-
valo nad 20 duhovnikov. V uvodni
besedi je škof Lenič povedal, da je
letošnji Baragov dan v Metliki, ker
je od tam pred ravno 150 leti Bara-
ga odšel v misijone. Homilijo je i-
mel nadškof šuštar. Med mašo o
peli združeni pevski zbori okoliških
župnij.

2. del slovesnosti je bilo odkritje
spominske plošče na pročelju metliš-
ke proštije. Plošča spominja, da je
od tam pred 150 Baraga odšel v mi-
sijone. Spregovorili so prelat Vilko
Fajdigo, neki metliški rojak in za-
grebški pomožni škof dr. Josip Lach.

Duhovniške premitive v ljubljanski nadškofiji

V škofijski okrožnici 11/1980 piše
nadškof šuštar, da so premitive
duhovnikov najbrž ena najtežjih ško-
fovih nalog. Komisija za premitiv-
ve, ki jo sestavljajo generalni vikar

škof Lenič, škofov vikar kanonik Kvas, ravnatelj semenišča Vegelj, nekdanji ravnatelj semenišča Oražem, tajnik SPS kanonik Lešnik in kanceler Vrhunc, je imela 5 sej in je temeljito premislila vse premestitve.

Umrli duhovniki

Alojzij Flegar

28. julija so v Turnišču na Prekmurskem pokopali župnika Flegarja. Rojen je bil pred 60 leti v Gradišču v tišinski župniji, bil leta 1944 posvečen v duhovnika, bil kaplan v Črenšovcih, pri sv. Juriju v Prekmurju, na Prevaljah, pri sv. Rupertu v Slovenskih Goricah, pri Gradu in v Turnišču. Leta 1967 je postal župnik turniške župnije. Poleg verskega dušnopastirskega dela je tudi nenehno študiral.

Karel Sparhagl

8. julija je umrl pri sv. Katarini-Topolu biseromašnik in župnik v pokojni Karel Sparhagl. Rodil se je v štangi pri Litiji leta 1893, posvečen je bil v Ljubljani 1916, bil kaplan na Bledu, v šmartnem pri Litiji, v kapiteljski cerkvi v Novem mestu in v Vodicach. Leta 1929 je postal župnik v Lomu nad Tržičem. Med vojno so ga Nemci izselili na Hrvaško. 1945 je po kratkem zaporu prišel za župnika v šmartno pod šmarno goro (24 let). Zadnjih 11 let je zaradi opešanega zdravja bil župnik male župnije sv. Katarina. — Bil je izredno razgiban duh, veliko je bral, v mladih letih je bil velik društveni organizator.

Dr. Alojzij Osterc

13. julija je umrl v Mariboru stolni kanonik dr. Alojzij Osterc. Rojen je bil 1900 v župniji Križevci pri Ljutomeru, posvečen 1924, bil za kaplana v Beltincih, 1929 promoviral za doktorja teologije, postal ravnatelj bogoslovnega semenišča v Mariboru in predaval na bogoslovni visoki šoli. Po vojni je opravljal kot stolni kanonik razne referate.

Franc Ambrožič

26. julija je umrl v Novem mestu kanonik Franc Ambrožič. Rojen je bil 1912 v Sušlju, župnija Ribnica, v duhovnika bil posvečen 1937, bil 2 leti v šibeniški škofiji, potem kaplan v Podzemlju, 1945 postal župnik v šmihelu pri Novem mestu, po 12 letih pa župnik v Vavti vasi (21 let). 1978 se je odpovedal župniji zaradi bolezni in je bil imenovan za kanonika kolegialnega kapitlja v Novem mestu. Zadnje leto je veliko trpel v bolezni.

Ignacij Lebar SDB

Zadet od srčne kapi je umrl 6. avgusta salezijanski duhovnik Ignacij Lebar, župnijski upravitelj na Kapeli pri Radencih. Rajni je bil rojen 1912 v Mali Polani (Lendava) noviciat in študije opravil na Portugalskem, kjer je bil posvečen v duhovnika l. 1946. V svojem portugalskem obdobju je bil vzgojitelj, ekonom in spovednik v Lizboni in Portu. 1965 se je vrnil v domovino in prevzel delo v župniji Kapela pri Radencih in bil od 1971 do svoje smrti župnijski upravitelj.

Opat Rafaël Ašič

6. avgusta so v grobnico stiške bazilike pokopali nekdanjega opata Rafaela Ašiča. Poleg škofa Šuštarja in Leniča ter več opatov je sodeloval pogrebno mašo še 84 duhovnikov iz vseh treh slovenskih škofij. Pokojnik se je rodil 1909 v Juričdolu v župniji Koprivnica v mari-borski škofiji, po 6. gimnaziji stopil v noviciat in leta 1933 v Ljubljani postal duhovnik. Eno leto je bil prefekt v Slomškovem zavodu v Ljubljani, nato 2 leti učitelj redovnih bratov na Poljskem, potem 8 let učitelj novincev v Španiji, od tam je odšel v Stams na Tirolskem v Avstriji. Leta 1953 se je vrnil v domovino in postal v Stični magister novincev, župnik in prior. Leta 1963 je postal opat in ostal do novembra lani, ko je odložil službo zaradi bolezni. Trudil se je, da bi bilo v samostanu vzorno redovniško življenje in veliko je storil za obnovo samostanskih prostorov in stiške bazilike. Odlikovala ga je velika dobrota.

Katehetski študijski dan

Nad 120 slovenskih katehetov in katehistinj se je udeležilo katehetskega študijskega dneva 28. julija v Želimljem. Osrednje predavanje je imel duhovnik koprške škofije Vinco Kobal. Posvetovanje je hotelo biti prcdvsem spodbuda k zavzetemu delu za slovensko verno mladino. Iskati je treba pota, načine, sredstva, kako mladini prikazati vrednote, ki človeka osrečujejo, dopolnjujejo in urav-

novešajo. Sekularizacija kulture na Slovenskem se stopnjuje, proces ateizacije zajema mladino v večjem obsegu, družine se vedno manj zavzemajo za vzgojo svojih otrok in mladine, potrošniška miselnost vedno bolj nažira ljudi, v ospredje stopa tehnična miselnost, mladina čuti verske vrednote, pa jim ni zmožna slediti... Fant ali dekle mora v tem zgodovinskem trenutku vero doživljati v občestvu verujočih, z drugimi se mora soočati z verskimi vprašanji, sodelovati mora pri bogoslužju.

Prekinitev malega semenišča v Ljubljani

Poleg malega semenišča v Vipavi je od leta 1966 delovalo tudi malo semenišče pri sv. Petru v Ljubljani. Ker pa se je zadnja leta število gojencev pri sv. Petru zelo zmanjšalo, v Vipavi pa imajo sedaj dovolj prostora in povrh tudi vipavski gojenci delajo ob koncu leta izpite na državnih gimnazijah, je škofijski konzistorij sklenil, naj se malo semenišče pri sv. Petru prekine, ne pa ukine, ker bi se morda kasneje spet lahko pokazala potreba po ponovni upostavitvi.

Študijski katehetski dan

Katehetsko posvetovanje-zborovanje ljubljanske nadškofije je bilo 3. septembra v dvorani teološke fakultete v Ljubljani. O katehiziranju v elektronski dobi je predaval dr. Valter Dermota. Po predavanju je bil razgovor o tej temi in o drugih sodobnih katehetskih problemih v luči

apostolske spodbude papeža Janeza Pavla II. o katehezi v našem času in drugih pokoncilskih dokumentov.

Koncilski odloki

Po naročilu slovenskih škofov je izšla nova izdaja koncilskih odlokov in sicer v 1 knjigi (768 strani). Poleg prevoda vseh koncilskih prevodov vsebuje splošen uvod o koncilih v splošnem in posebej o II. vatikanskem. Dalje ima 16 posebnih uvodov s pojasnili o nastanku, vsebini in pomembnosti odlokov, pa kratko razlago besedila. Ob koncu je še obširno stvarno kazalo za vse odloke skupaj. Dosedanje slovensko besedilo je skrbno pregledal in izboljšal ob izvorniku in prevodih v druge jezike prof. dr. Anton Strle, ki je tudi napisal nove uvode.

Vrhovec v Vatikanu

13. julija je papež sprejel v audienco v Vatikanu Josipa Vrhovca, sekretarja za zunanje zadeve SFRJ, z ženo in spremstvom. Z njim se je zadržal 40 minut. Glede razvoja odnosov med apostolskim sedežem in Jugoslavijo je papež dejal, da je ta odvisen tudi od vpliva, ki ga ima v javnosti življenje in dejavnost Cerkve. „Cerkev ne zahteva privilegijev,“ je dejal, „pač pa ji je potrebno, da ima zagotovljene pogoje za svoje delo in delo svojih ustanov za nadaljni razvoj krščanske vere. To omogoča tudi vernikom, da bolj spolnjujejo svojo vlogo kot lojalni državljani in s tem nesebično prispevajo k splošnemu blagostanju družbe in v

korist vseh državljanov Jugoslavije.“

Vrhovec je sprejel dan prej vati-kanski državni tajnik kardinal Casaroli s tajnikom za javne cerkvene zadeve Achilom Silvestrinijem. Pri teh pogovorih je sodeloval tudi veleposlanik SFRJ Zdenko Svete. Govorili so o mednarodnih vprašanjih, o odnosih med Cerkvijo in SFRJ ter o položaju Cerkve v „samoupravni socialistični skupnosti“.

Baragov dan v Jolietu (ZDA)

26. in 27. julija je slovenska nasečbina Joliet blizu Chicaga slavila letošnji Baragov dan. Glavna slovesnost je bila v župnijski cerkvi sv. Jožefa in v župnijski dvorani.

26. julija zvečer je bila slovesna maša, pri kateri je sodelovalo 15 luhovnikov iz ZDA, Kanade, Južne Amerike in Slovenije. Somaševanje je vodil msgr. Anton Orehar, pridigal je msgr. Luis Blaznik. Med mašo je pel župnijski pevski zbor. Po maši je bila po glavni pokopališki poti procesija z lučkami in slovenskimi petimi litanijami.

Naslednji dan dopoldne je bil občni zbor Baragove zveze, ki se ga je udeležilo okrog 250 članov. Udeležence je pozdravil mestni župan Bourg, dr. Jošt Martelanc je prebral pismo nadškofa šuštarja, baragoslovec Jožef Gregorič se je spomnil, da mineva letos 50 let od ustanovitve Baragove zveze.

Popoldansko pontifikalno mašo je vodil jolietški škof Imesch, somaševali pa so vsi navzoči škofje in duhovniki. Peli so združeni pevski zbo-

SVETOVNE NOVINE

Papež birmal 600 otrok

Na binkoštno nedeljo je v cerkvi sv. Petra papež Janez Pavel II. sam podelil zakrament svete birme 600 otrokom iz 14 rimskih župnij. V nagovoru je dejal, da mora Sveti Duh, ki ga človek prejme pri birmi, odsevati v sodelovanju vernika v župniji, pri različnih cerkvenih pobudah pa tudi v njegovi notranjosti, da dozoreva v plemenito osebnost, polno vere in ljubezni do bližnjega.

Teološki govori na Patmosu

Po binkoštih (konec maja) so se zbrali na otoku Patmosu v Egejskem morju (Grčija) člani teološke komisije pravoslavnih Cerkev in katoliške Cerkve. 29. maja so se začeli pogovori. V skupnih razmišljanjih so

.....
ri slovenskih župnij pod vodstvom dr. p. Vendelina špendova. V kulturnem delu sporeda zvečer so spet sodelovali združeni pevski zbori ter slovenska folklorna skupina radijskega kluba iz Chicaga. Prihodnje leto bo Baragov dan v Marquette.

ugotavljali, kako pojmujeta obe strani verske resnice in kako jih teološki strokovnjaki razlagajo. Odstraniti je treba nejasnosti, da bo lažje prišlo do združitve. Komisijo sestavlja 24 katoliških in 24 pravoslavnih oseb. V pravoslavni komisiji so zastopane vse pravoslavne Cerkve. Za te dogovore sta se končno sporazumela častni predstavnik pravoslavnih, carigradski patriarh Dimitrios, in Janez Pavel II., ko je bil lansko leto na obisku v Carigradu.

Edini kampučijski škof — mrtev

Najnovejša poročila beguncev iz Kampučije potrjujejo domnevo, da je kot žrtev komunističnega Pol Pota leta 1976 padel tudi 39-letni edini kampučijski škof, apostolski vikar v Phnom Penhu, Joseph Khmer Salas. Leta 1973 so menili, da je med 7 milijoni Kampučijcev 14.000 katoličanov. Bili so povezani v 3 cerkvena področja: apostolski vikariat v Phnom Penhu ter 2 apostolski prefekturi Battambang in Kompong Cham. Vernikov je bilo še premalo, da bi bila ustanovljena redna škofija.

Škof Joseph Khmer Salas, rojen

leta 1937, je prejel mašniško posvečenje leta 1964. Leta 1975 ga je Pavel VI. imenoval za škofa koadjutorja s pravico nasledstva apostolskemu vikarju v Phom Penhu, francoskemu misijonarju Ivesu Georgesu Ramoussu. Ko so tega iz dežele izgnali, je Salas prevzel vodstvo vikariata. Kmalu zatem je padla nanj skrb še za obe prefekturi.

Katoličani v ZDA

Od lanskega leta je število katoličanov v ZDA za 200.000 višje. Najnovejši pregled stanja katoliške Cerkve v ZDA pravi, da je njenih članov 49.812.000. V ZDA je 32 nadškofij in 138 škofij. Največja škofija je Chicago, ki ima nad 2 milijona vernikov. Blizu tega števila so tudi škofije Los Angeles, Boston, New York in Newark. Katoliških duhovnikov je 58.600, diakonov pa 4.093.

Težave na Češkem ostajajo

Prški kardinal Tomašek je v intervjuju italijanskemu listu Il Regno dejal, da so bili zadnji pogovori med zastopniki režima in Vatikanom spet brez uspeha. Le 3 škofije od 13 imajo rednega škofa. Kardinal je poudaril, da vlada izkorišča v svoje namene duhovniško zvezo Pacem in terris, ki je bila ustanovljena leta 1971 prav zaradi večje kontrole verskega življenja in duhovniške dejavnosti. Zelo je omejeno tudi izdajanje verskih knjig in listov, v semenišča morejo sprejeti le določeno število gojencev, ni svobode delovanja za redovne družbe.

Gruzinski patriarh v Rimu

6. junija je papež sprejel gruzinskega pravoslavnega patriarha Ilija II. s spremstvom. Gruzinska pravoslavna Cerkev ima svoje središče v Tbilisiju v Sovjetski zvezi. Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je njen poglavar, katolikos, obiskal Rim.

Papeževa bibliografija

V začetku junija je vatikanska založba izdala knjigo poljskega jezuita Viktorja Gramatowskega in Zofije Wilinske o dosedanjem publicističnem delu Karola Wojtyle — papeža Janeza Pavla II. Delo je izšlo v italijanskem in poljskem jeziku in nosi naslov „Karol Wojtyla v spisih.“ Uvod v 280 strani obsegajočo knjigo prikazuje papeža kot pesnika, filozofa, teologa in pastirja. Nato sledi okoli 1.000 naslovov. V 1. delu so navedena papeževa dela, v drugem pa naslovi knjig in člankov, ki so jih drugi napisali o papežu.

Hong Kong

Iz Kitajske je prišlo sporočilo, da so tam po 22 letih zavora izpustili škofa Dominika Tanga, člana jezuitskega reda. Leta 1958 so ga kot „protirevolucionarja“ obsodili na do smrtne ječe. Škofa Tanga je leta 1950 Pij XII. imenoval za apostolskega administratorja škofije Kanton. Njegovega prednika, francoskega misijonarja, so tedaj izgnali iz dežele. Sedaj je v zaporu le še en sam kitajski škof, ki je bil imenovan in posvečen s pristankom apo-

stolskega sedeža, namreč 79-letni šanghajski nadškof Ignacij Kung-Pinmei.

Nemški katoliški shod

10. junija se je v zahodnem Berlinu končal 86. katoliški shod. Končal se je s pozivom: k večji zavzetosti za bratstvo in ljubezen, delo za mir in pripravljenost pomagati drugim v stiski. Božje službe na olimpijskem stadionu se je udeležilo skoraj 100 tisoč vernikov. V zadnjih 20 letih je bila to največja katoliška prireditve v Nemčiji. Geslo shoda je bilo: Krščanska ljubezen je močnejša. Med udeleženci je bilo več kot pol mlajših od 25 let.

Kristjan ne more biti framacson

Prepričan vernik ne more biti obenem iskren pripadnik framacsonske lože-prostozidarjev, je pred kratkim izjavila nemška škofovska konferenca. 6 let so se njeni zastopniki pogovarjali s framacsoni Zvezne republike Nemčije (vseh članov lože je menda okoli 20.000). Na zadnjem vatikanskem koncilu so postavili tudi vprašanje, ali se ni prostozidarstvo v zadnjih desetletjih toliko spremenilo, da bi nazadnje tudi krščanski vernik lahko bil njegov član. Gre predvsem za vprašanje odnosa framacsonov do krščanske vere. Znano je, da so nekatere framacsonske lože zelo protiversko razporejene, druge (anglosaške) pa ne. Nemški škofje so začeli leta 1974 uradni pogovor z zastopniki zveze nemških framacsonskih lož. Vsa raziskovanja in po-

govori pa so privedli do jasnega prepričanja o nezdružljivosti krščanske vere s prostozidarskim prepričanjem. Framasoni ne priznavajo nobene stalne resnice. Tudi ko govorijo v loži „o velikem mojstru sveta“, pri tem ne mislijo na osebnega Boga nad nami, temveč na nebo drugo nujnost v svetu.

Katoličani tudi ne moremo priznati njihovega pojma strpnosti. Katoličan bo strpen do sočloveka, ne more pa biti strpen do idej, ki so lahko resnice ali laži. Končno nemška škofovska konferenca dvomi tudi o framacsonskih obredih, ki so nekakšna „zakramentalna dejanja“.

Iz Burundija

Tajništvo katoliških škofij afriške države Burundi je objavilo nekaj podatkov o burundijskih katoličanih. Od 3 milijonov 600 tisoč prebivalcev je 63 odst. katoliške vere (2,400.000). Na krst se pripravlja 100.000 katehumenov. Poleg domače duhovščine jih oskrbujejo tudi še misijonarji Družbe belih očetov.

Iz Vietnama

Od 167 članov dominikanskega reda vietnamske province so še skoraj vsi v Vietnamu. Živijo v 3 samostanih in na 5 župnijah. študijsko hišo jim je komunistični režim odvzel. Zaradi tega jih mora 50 njihovih pripravnikov živeti v malih skupnostih tu in tam. Čez dan opravljajo razne službe, zvečer pa študirajo. Lani so imeli vietnamski dominikanci 6 provincev, letos pa 4.

KJE JE KAJ

UVODNK	Rožni venec v družini	577
VERSKA ČLANKA	Družinska molitev pri obedih	581
	Oglodane jagode (Alessandro Pronzato) ..	582
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Misijska nedelja (Franc Sodja)	585
	Papež Janez Pavel II. je obiskal Brazilijo	590
	Verski položaj v Latinski Ameriki (Franc Gnidovec)	600
SLOVENSKA VPRAŠANJA	France Veber in njegovo slovenstvo (Vinko Brumen)	608
	Pravopis po želji in potrebi (Družina) ..	611
	Kakšno ime bi dali otroku (Anica Šemrov)	613
LEPOSLOVJE	Ob koncu poletja (Vladimir Kos)	578
	Sveti Pavel (Vladimir Truhlar)	579
	Vsi sveti na tujem (Milena Merlak)	588
	Mrtvi materi (Vinko Beličič)	606
	Vsi sveti (Marjan Jakopič)	625
	Martin Krpan (Fran Levstik)	621
ZA MLADINO	Velike zmote Karla Marxa (Rudolf Smersu)	614
V DRUŽINI	Molitve v družini (Vital Vider)	617
NOVE KNJIGE	Revolucija okoli Limbarske gore (R. Smer- su)	626
	Loška dolina žrtev revolucije (R. Smersu)	627
	Prof. M. Jevnikar o Truhlarjevi pesniški zbir- ki „Kri in Motnordei glas“	628
NOVICE	Med nami v Argentini	629
	Novice iz Slovenije	632
	Svetovne novice	637

Malo za šalo, malo zares

„Kako dolgo si bil včeraj v gostilni?“

„Do polnoči.“

„Ne laži! Tvoj kolega je povedal, da ste bili do štirih.“

„Ja, ampak to je bilo že danes.“

— — —

„Moja žena kar naprej sama s sabo govori.“

„Moja tudi, samo da tega ne ve, ker misli, da jo poslušam.“

— — —

Na sodišču.

Sodnik pokliče gospo, ki mora pričati, in jo vpraša:

„Koliko let imate, gospa?“

„Dvaintrideset, gospod sodnik.“

„Dobro, zdaj prisežite, da boste od zdaj naprej govorili resnico, samo resnico in nič drugega kot resnico!“

— — —

„Očka, kje si bil rojen?“

„V Novem mestu.“

„In mama?“

„V Ljubljani.“

„In kje sem bil rojen jaz?“

„V Buenos Airesu.“

„Čudno, kako smo mi trije sploh prišli skupaj.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevji družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 98.000 pesov; v ZDA in Kanadi 25 dolarjev; v Avstriji 300 šilingov; v Italiji 20.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja in notranja oprema DŽ in BS: Stane Snoj.

Prevzeto od radosti,
vso ranjeno od žalosti
in z večno slavo venčano
te, Deva - Mati, hvalimo.

Ave, prepolna rádosti:
spočneš Boga, greš na obisk,
rodiš, daruješ, najdeš spet
Sinú, o Mati blažena.

Ave, prepolna žalosti:
ki s Sinom čutiš smrtni boj,
bič, krono trnovo in križ,
kraljica ti mučencev vseh.

Ave, tvoj Sin premaga smrt,
v nebesa gre, pošljé Duhá,
in ti dosežeš čast, sijaj
kraljice slavne vekomaj.

Le - sém, ljudje! Natrgajte
iz teh skrivnosti žlahtnih rož,
iz rož pa venec Materi
ljubezni lepe spletajte!

Naj tebi, Jezus, slava bo,
ki rojen iz Device si,
z Očetom, Duhom vzvišenim
od vekomaj do vekomaj. Amen

Pesem k hvalnicam molitvenega bogoslužja na
praznik rožnovenske Matere božje (7. oktobra).

